

LegalSource™ audito ataskaita

VĮ Valstybinių miškų urėdija Biržų regioninis padalinys

Kasmetinis auditas 2021

Ataskaitos data: 2021-08-30

Sertifikato kodas: NC-LS/MO-000175

Sertifikatas išduotas: 2019 m. rugpjūčio 11 d.

Organizacijos kontaktai:

J. Basanavičiaus g. 62,
Biržai,
Lietuva

Audita atliko:

NEPCon OÜ
Filosoofi 31, 50108 Tartu, Estija
Kontaktinis asmuo: Povilas Misierauskas
Tel: +370 601 68781
El. p.: pmisierauskas@preferredbynature.org

LegalSource audito ataskaitos šablonas:	
Dokumento kodas:	LS-03
Dokumento tipas:	LegalSource audito ataskaitos šablonas
Apimtis:	Tarptautinis
Dokumento statusas:	Patvirtintas
Versija:	V 2.1
Data:	2019 m. sausio 23 d.
Konsultacijos laikotarpis:	N/A (Netaikomas)
Patvirtinimo įstaiga:	Preferred by Nature
Kontaktinis asmuo:	Darren Brown, Medienos teisėtumo programos vadovas
Kontaktinis el. paštas:	db@nepcon.org

Turinys

A. ĮVADAS	4
B. APIMTIS	4
C. AUDITO IŠVADOS	6
D. UŽDARYTI NEATITIKČIŲ PROTOKOLAI	7

A. Įvadas

Šios ataskaitos tikslas yra įvertinti VĮ Valstybinių miškų urėdijos Biržų regioninio padalinio, toliau vadinamos Įmonė, veiklos atitiktis LegalSource standarto reikalavimams. Ataskaitoje pateikiamos LegalSource auditorių išvados, kurie įvertino Įmonės sistemas ir veiklą pagal taikomus reikalavimus. Tolimesnėse dalyse pateikiamos audito išvados ir tolesni veiksmai, kurie reikalaujami iš Įmonės.

Ginčų spendimas: Jei suinteresuotos šalys turi pastabų dėl "LegalSource" standarto ar audituojančios įstaigos, jie raginami kreiptis į artimiausią Preferred by Nature regioninį biurą. Oficialūs klausimai ir skundai turėtų būti siunčiami raštu.

B. Apimtis

"LegalSource" auditas, ataskaita ir sertifikatas apima tokią sritį:

Ataskaitos tipas	
Ataskaitos tipas:	Vieša santrauka

Informacija apie įmonę	
Pagrindinis asmuo:	Andrius Šuminas, medienos ruošos ir prekybos vadovas
Adresas:	J. Basanavičiaus g. 62, Biržai, Lietuva
Tel./Svetainė/El. p.:	+370 693 19818 / www.vivmu.lt / andrius.suminas@vmu.lt
Teisinis įmonės tipas:	Valstybės įmonė
Pagrindinė veikla	Miško savininkas/ valdytojas
Organizacijos apibūdinimas:	Valstybinių miškų urėdijos Biržų regioninis padalinys yra valstybės įmonė, patikėjimo teise valdanti ir naudojanti valstybinius miškus ir jais disponuojanti įstatymų nustatyta tvarka. Visas įmonės turtas nuosavybės teise priklauso Lietuvos Respublikai. Kadangi visos Europos Sąjungos valstybės turi laikytis ES medienos reglamento reikalavimų, todėl įmonė nusprendė sertifikuotis pagal LegalSource standartą, kuris yra suderintas su ES medienos reglamentu. Dėl nustatytos rizikos Lietuvai darbų saugos ir sveikatos srityje, įmonė parengė Deramo patikrinimo sistemą bei rizikos mažinimo priemonių planą, kurių dėka mažina nustatytą riziką.

Sertifikato apimtis	
Sertifikato tipas	☒ Individualus ☐ Grupinis/ Sudėtinis
Įvertinti standartai:	☒ LegalSource standartas (LS-02) v2 ☐ Preferred by Nature Bendrinis gamybos grandies standartas (NC-STD-01)

	☐ Preferred by Nature Bendrinis grupinio ir sudėtinio sertifikavimo standartas (NC-STD-02)
Produkto apimtis:	Žr. įmonės Deramo patikrinimo procedūrų 4 skyrių „Deramo patikrinimo sistemos apimtis“ (Pav. 1)
Sertifikato apimčių pasikeitimai nuo paskutinio audito:	Pasikeitimų nėra
Sertifikato padaliniai ar grupės nariai	
☐ Vietoj lentelės žemiau, informacija yra pateikiama priede [ĮVESKITE PRIEDO NUMERĮ]	

Vertinimo procesas	
Audito komanda:	Povilas Misierauskas, LS vadovaujantis auditorius. Baigęs ekologijos ir aplinkotyros magistratūrą Miškų ir ekologijos fakultete, Lietuvos žemės ūkio universitete. Miškų ekologijos fakulteto studentams dėstė dendrologijos disciplinos laboratorinius darbus, vykdė želdinių ir želdynų inventorizavimo darbus, žaliuosius plotus vertino 22-jų rajonų ir miestų savivaldybėse. Turi daug patirties vertinant saugotinus medžius, nustatant jų būklę ir materialinę vertę bei atliekant dendrologinę (dekoratyviųjų medžių ir krūmų) ekspertizę. Nuo 2013 m. dirba UAB „NEPCon LT“ sertifikavimo vadybininku.
Audito proceso aprašymas:	Šio audito metu buvo peržiūrėtos Valstybinių miškų urėdijos Biržų regioninio padalinio (toliau – padalinys) deramo patikrinimo sistemos procedūros, rizikos vertinimas, rizikos mažinimo priemonių planas, mokymus patvirtinantys dokumentai, darbų saugos patikrinimo aktų analizė bei kiti su šio standarto įgyvendinimu susiję dokumentai. Taip pat buvo bendrauta su už deramo patikrinimo sistemos procedūrų įgyvendinimą bei kitais, pagal procedūrose nustatytas kompetencijos sritis, atsakingais padalinio darbuotojais. Išvykos į mišką metu, kartu su padalinio atsakingais darbuotojais buvo patikrinti rangovinės įmonės darbininkai, siekiant įvertinti ar darbų saugos reikalavimų yra laikomasi darbo metu. Po patikrinimų miške bei dokumentų peržiūros ir pokalbių su atsakingais darbuotojais buvo pristatyti preliminarūs audito rezultatai ir išvados.
Veiksmai, kurių ėmėsi įmonė prieš ataskaitos parengimą:	Nėra
Pastabos kitam auditui:	Nėra

C. Audito išvados

Audito išvada:

Patvirtinta sertifikavimui: Neatitikčių neiškelta

Sertifikavimui nepatvirtinta : Pasirinkite

Papildomi komentarai: [Pridėti jei taikoma]

Neatitiktys

Neatitikties protokoluose (NAP) apibūdinamos audito metu nustatytos neatitiktys. NAP nurodo įmonėms nustatytus terminus atitikčiai įrodyti. ESMINĖS neatitiktys, iškeltos vertinimų/re-sertifikavimo metu, turi būti įvykdytos prieš išduodant sertifikatą. ESMINĖS neatitiktys, iškeltos kasmetinio audito metu, turi būti uždarytos per NAP nustatytą terminą, kitaip sertifikatas bus sustabdytas. Jei taikoma, visos neatitiktys standarto reikalavimams yra nurodomos žemiau:

Neatitikčių neiškelta.

Pastebėjimai

Pastebėjimai iškeliami ankstyvose probleminių situacijų stadijose, kol dar nesudarytos sąlygos neatitiktims, tačiau auditoriaus nuomone, nesiimant priemonių, ateityje gali tapti neatitiktimis, jei į pastebėjimus nebus atsižvelgta.

Pastebėjimų neiškelta.

D. Uždaryti Neatitikčių Protokolai

Uždarytos neatitiktys

Šiame skyriuje nurodoma, kaip Įmonė tinkamai atsižvelgė į iškeltas neatitiktis, per paskutinį auditą arba nuo jo pabaigos.

Bet kokios neatitiktys, kurios negali būti uždarytos, lieka atviros ir pateikiamos C skyriuje (aukščiau). Neįvykdžius neesminio NAP, šis yra perkvalifikuojamas iki esminio NAP; įmonė turi atlikti nurodytus veiksmus, kitaip bus sustabdytas sertifikatas.

Uždarytų neatitikčių nėra.

Urėdijos parengtas

LegalSource rizikos vertinimas

Turinys

Teisėtumo vertinimas.....	2
Reikalavimai	2
1.1. Žemės nuosavybės, valdymo ir naudojimo teisės.....	2
1.2 Koncesijų licencijos.....	4
1.3 Miškotvarka ir kirtimų planavimas	4
1.4 Leidimai kirsti mišką.....	6
1.5 Atskaitymai žemės savininkui ir mokesčių, susijusių su kirtimu, mokėjimas	9
1.6 Pridėtinės vertės mokesčiai ir kiti pardavimo mokesčiai	9
1.7 Pajamų ir pelno mokesčiai	11
1.8 Medienos kirtimo nuostatai	11
1.9 Saugomos teritorijos ir rūšys.....	15
1.10 Aplinkosaugos reikalavimai.....	19
1.11 Darbuotojų sauga ir sveikata	21
1.12 Legalus įdarbinimas	24
1.13 Paprotinės teisės	27
1.14 Laisvas ir išankstinis sutikimas	27
1.15 Vietinių gyventojų-čiabuvių teisės	29
1.16 Rūšių, kiekio, kokybės klasifikacija	29
1.17 Prekyba ir transportas.....	31
1.18 Tikslinė prekyba ir sandorių kainodara	34
1.19 Muitinės reglamentai.....	36
1.20 CITES	36

Teisėtumo vertinimas

Reikalavimai	Nurodymai	Informacijos šaltiniai	Analizė	Rizikos vertinimas
1.1. Žemės nuosavybės, valdymo ir naudojimo teisės	<p>Istatymai, apimantys žemės nuosavybės ir valdymo teises, įskaitant paprotines teises, taip pat žemės naudojimo teises, įskaitant teisinių priemonių naudojimą, siekiant gauti žemės nuosavybės, valdymo ir naudojimo teises. Jos taip pat apima teisinį įmonės ir mokesčių registravimą, įskaitant tam reikalingas licencijas. Rizika atsiranda, kai teisės į žemę nebuvo suteiktos pagal galiojančias teises normas ir, suteikiant žemės nuosavybės, valdymo ir naudojimo teises nebuvo apsieita be korupcijos.</p> <p>Šiuo reikalavimu norima užtikrinti, kad bet kokios žemės nuosavybės, valdymo ir naudojimo teisės buvo išduotos pagal galiojančius įstatymus.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lietuvos Respublikos Konstitucija (1992-10-25) • Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas (LRS, 2000-07-18, Nr. VIII-1864) • Nekilnojamo turto registro įstatymas (LRS, 1996-09-24, Nr. I-1539) • Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro įstatymas. (LRS, 2000-06-27, Nr. VIII-1764) • Žemės įstatymas (LRS, 1994-06-26 Nr. I-446) • Žemės reformos įstatymas (LRS, 1991-06-25, Nr. I-1607) • Piliiečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymas (LRS, 1997-07-01, Nr. VIII-359) • Nuosavybės teisių atstatymas į miško plotus ekvivalentine natūra (Vyriausybės nutarimas, 1992-08-25, Nr. 635) • Dėl valstybinės reikšmės miškų plotų patvirtinimo (Vyriausybės nutarimas, 1997-10-23, Nr. 1154) • Teritorijų planavimo įstatymas (LRS, 1995-12-12, Nr. I-1120) • Kompensacijų už valstybės išperkama nekilnojamąjį turtą dvidžio, šaltinių, mokėjimo terminų bei tvarkos, taip pat garantijų ir lengvatų, numatytų Piliiečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatyme, įstatymas (LRS, 1998-06-16, Nr. VIII-792) 	<p>Lietuvoje nekilnojamo turto registracijos procesą griežtai reguliuoja įvairios teisės normos. Nuosavybės ir valdymo teisės gali būti registruojamos žemės registre tik, jeigu fizinis asmuo ar bet kokios formos juridinis asmuo pateikia dokumentus, patvirtinančius apie teisę į nuosavybę. Tai gali būti asmens tapatybės dokumentai (pasas, asmens tapatybės kortelė, įmonės registracijos dokumentai ir pan.), paveidėjimo teisės liudijimas, pirkimo-pardavimo sutartis(-ys), teismo sprendimai arba kiti dokumentai, įrodantys teisę į nekilnojamąjį turtą.</p> <p>Žemės nuosavybės, valdymo ir naudojimo teisės pažeidimai, ginčai ar kita teisės aktų neatitikimo praktika gali būti sprendžiama teismuose. Nuosavybė valstybinės reikšmės infrastruktūros plėtroje gali būti paimta visuomenės poreikiams. Tačiau šalies įstatymai garantuoja teisingą nusavinto turto išpirkimo procesą.</p> <p>Lietuvoje dar nėra baigtas miško žemės restitucijos procesas. Dalis restitucijai skirtų miškų yra perduota Valstybės įmonei Valstybinių miškų urėdijai. Urėdijai miškai patikėjimo teise yra perduodami Lietuvos respublikos vyriausybės nutarimais (pavyzdžiui, LRV nutarimas 2019-09-18 Nr. 955). Remiantis rodiklio analize galima teigti, kad rizikos lygis žemės nuosavybės,</p>	Rizika nereikšminga

Reikalavimai	Nurodymai	Informacijos šaltiniai	Analizė	Rizikos vertinimas
			valdymo ir naudojimo teisių įgyvendinime yra nereikšmingas.	

Reikalavimai	Nurodymai	Informacijos šaltiniai	Analizė	Rizikos vertinimas
1.2 Koncesijų licencijos	<p>Įstatymai, reguliuojantys miškų koncesijų licencijų išdavimo tvarką, įskaitant teisinių priemonių naudojimą koncesijų licencijai gauti.</p> <p>Ypač gerai žinomos su koncesijų licencijomis susijusios problemos – tai kyšiai, korupcija ir protegavimas pagal giminybę. Miškų koncesijų licencijų arba teisių miško kirtimui išdavimo procesas turi atitikti reikiamą tvarką.</p> <p>Šiuo rodikliu norima išvengti situacijų, kai organizacijos gauna koncesijų licencijas nelegaliomis priemonėmis, pavyzdžiui, kyšininkavimu arba, kai organizacijos ar kiti subjektai neturintys galimybių į tokias teises, gauna jas nelegaliomis priemonėmis.</p> <p>Apribojimas, į kurį reikėtų atsižvelgti vertinant šio rodiklio riziką – nustatyti situacijas, kuriose nebuvo laikomasi tinkamo proceso ir, todėl koncesijų teisės gali būti laikomos išduotomis nelegaliai. Vertinant rizikas reikėtų atsižvelgti į šalies arba šalies regiono korupcijos veiksnius.</p>	<p>Koncesijų įstatymas (LRS, 1996-09-10, Nr. I-1510).</p>	<p>Lietuvoje miškų koncesijų teisės gali būti suteiktos tik valstybiniams miškams tvarkyti. Šiuo metu suteiktų koncesijų licencijų valstybiniams miškams tvarkyti nėra. Valstybinius miškų valdo ir (arba) tvarko valstybės įmonė Valstybinių miškų urėdija (26 padaliniai), nacionaliniai, regioniniai parkai, Krašto apsaugos ministerija, savivaldybės, valstybinių rezervatų direkcijos.</p>	<p>Rizika nereikšminga</p>
1.3 Miškotvarka ir kirtimų planavimas	<p>Bet kokie teisiniai reikalavimai dėl miškotvarkos, įskaitant miško inventORIZACIJOS atlikimą, miškotvarkos projekto parengimą ir susijusių planavimo ir stebėjimo darbus, o taip pat jų patvirtinimas kompetentingose institucijose.</p> <p>Pagrindinis pavojus kyla, kai miškotvarkos projekto kokybė skatina per didelį kirtimo intensyvumą (taip gali atsitikti dėl klaidingų taksacinių duomenų arba, paprasčiausiai, dėl</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Miškų įstatymas (LRS, 1994-11-22, Nr. I-671) • Teritorinio planavimo įstatymas (LRS, 1995-12-12, Nr. I-1120) • Privatačių miškų tvarkymo ir naudojimo nuostatai (Vyriausybės nutarimas, 1997-07-24, Nr. 799) • Vidinės miškotvarkos projekto rengimo taisyklės (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymas, 2016-04-28, Nr. D1-289) 	<p>Lietuvoje miškotvarkos projektus gali rengti tik akredituoti specialistai įgiję atitinkamą išsilavinimą (aukštasis arba bent jau aukštasis neuniversitetinis diplomą įgytas miškininkystės srityje). Registruotų miškotvarkos projektų rengėjų sąrašą skelbia Valstybinė miškų tarnyba. Pateiktus tvirtinti miškotvarkos projektus galima rasti Miškotvarkos projektų registre. Vadovaudamasi Aplinkos ministro 2006 m. rugsejo 1 d. įsakymu Nr. D1-406, Valstybinė miškotvarkos tarnyba nuo</p>	<p>Rizika nereikšminga</p>

Reikalavimai	Nurodymai	Informacijos šaltiniai	Analizė	Rizikos vertinimas
	<p>neatliktų arba neteisingai atliktų skaičiavimų). Reikėtų atsižvelgti į atvejus, kai reikalingi miškotvarkos projektų dokumentai nėra parengti arba jie nepatvirtinti kompetentingų institucijų.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Privabių mišku individualių miškotvarkos projektų bei miško kirtimo ir atkūrimo planų rengimo, derinimo ir tvirtinimo tvarka (Aplinkos ministro įsakymas, 2000-08-12, Nr. 337) • Miškotvarkos darbu vykdomo instrukcija (Valstybinės miškų tarnybos direktoriaus įsakymas, 2010-01-14, Nr. 11-10-V). • Miško kirtimų taisyklės (Aplinkos ministro įsakymas, 2010-01-27, Nr. D1-79) • Patvirtintų asmenų, turinčių teisę rengti privačių miškų miškotvarkos projektus, sąrašas: http://www.amvmt.lt/images/veikla/stat/Mis kotvarkosProjektai/Priv%20sarasas.pdf • Privabių miško valdų miškotvarkos projektų registras: http://www.amvmt.lt:83/ • „Transparency International“ korupcijos suvokimo indeksas 2018 m.: https://www.transparency.lt/wp-content/uploads/2019/01/KSI_2018_skaidr es.pdf 	<p>2007 m. sausio 01 d. atlieka privačių miško valdų miškotvarkos projektų tvirtinimo ir registravimo miškų valstybės kadastre funkcijas. Visus naujus miškotvarkos projektus VVMU padaliniuose tvirtina aplinkos ministras įsakymu. Tai užtikrinta įstatymų ir kitų teisės normų tinkama ir efektyvi įgyvendinimą. Privabių miškotvarkos projektų apžvalga atskleidė, kad projektai atitinka teisės aktų reikalavimus. Miškotvarkos projektuose gali pasitaikyti atvejų, kai juose pateikiama klaidinga (netiksli) informacija. Dažniausios tokių atvejų priežastys - netikslumai taksaciniuose duomenyse, korupcija, klaidos skaičiavimuose. Tačiau tai nėra sisteminė problema Lietuvoje daranti įtaką miškams tvarkyti ir kirtimams planuoti.</p> <p>Remiantis „Transparency International“ duomenimis Lietuvos korupcijos suvokimo indeksas 2018 m. siekė 59 (>50) balus. Dėl šios priežasties korupcija nėra laikoma esminiu veiksniu, darančiu neigiamą įtaką miškotvarkos projektams ir kirtimams planuoti Lietuvoje.</p>	

Reikalavimai	Nurodymai	Informacijos šaltiniai	Analizė	Rizikos vertinimas
<p>1.4 Leidimai kirsti mišką</p>	<p>įstatymai, reguliuojantys leidimų kirsti mišką, licencijų ir kitų teisinių dokumentų, reikalingų konkrečioms kirtimams vykdyti, išdavimą. Jie apima teisinių priemonių naudojimą leidimams gauti.</p> <p>Šiuo rodikliu norima išvengti situacijų, kai trūksta leidimų kirsti mišką arba jie gaunami nelegaliomis priemonėmis, pavyzdžiui, kyšininkavimu arba, kai leidimai kirsti mišką yra išduodami teritorijoms ar rūšims, kurių negalima kirsti.</p> <p>Kyšininkavimas yra gerai žinoma problema, susijusi su leidimų kirsti mišką išdavimu. Kyšininkavimas paprastai naudojamas norint gauti leidimus kirsti mišką toms teritorijoms ir rūšims, kurių pagal įstatymus kirsti negalima (pvz. saugomos teritorijos, teritorijos, neatitinkančios minimalaus kirtimo amžiaus ar skersmens reikalavimų, rūšys, kurių negalima kirsti ir t.t.). Tais atvejais, kai leidimuose kirsti mišką nurodytos rūšys ir medienos kokybė turi įtakos atitinkamų preliminarinių mokesčių apskaičiavimui, korupcija ir kyšininkavimas gali būti pasiteikiamas norint produktus priskirti prie tų, už kuriuos mokamas mažesnis mokestis. Šalyje arba šalies regionuose korupcijos lygis gali turėti įtakos, todėl vertinant rizikas reiktų atsižvelgti į korupcijos veiksnius.</p> <p>Neteisėto miško kirtimo atvejais,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Leidimų kirsti mišką išdavimo tvarkos aprašas (Aplinkos ministro įsakymas, 2010-12-30, Nr. D1-1055) • Biržių atrėžimo ir įvertinimo taisyklės (Aplinkos ministro įsakymas, 2004-11-10, Nr. D1-577) • Privatizuojamų miškų kirtimo tvarka (Aplinkos ministro įsakymas, 2002-04-30, Nr. 219) • Miškų ūkio statistika 2018 (Valstybinė miškų tarnyba, 2018 m.) • Privatų miškų tvarkymo ir naudojimo nuostatai (Vyriausybės nutarimas, 1997-07-24, Nr. 799) 	<p>Lietuvoje leidimai kirsti mišką išduodami pagal išsamiai įstatymuose aprašytą procesą. Leidimo kirsti mišką procesą įgyvendina ir kontroliuoja Valstybinė miškų tarnyba. Didžioji dauguma miško kirtimų vykdomi vadovaujantis miško tvarkos projekto ir išduotų leidimų kirsti mišką reikalavimais. Tačiau yra išimčių, kai leidimų kirsti mišką nereikia.</p> <p>Valstybinių miškų valdytojai gali raštu arba, naudojantis ALIS (alternatyva MKIS) programine įranga, pateikti VMT teritoriniam poskyriui kertamų biržių sąrašą. Šis sąrašas yra prilyginamas pranešimui apie ketinimą kirsti mišką. Mediena, kuri pagaminta miškuose kai leidimo kirsti nereikia, vadovaujantis Miško kirtimo taisyklių reikalavimais, įtraukiama į tarpinių miško kirtimų apimtis.</p> <p>Privataus miško savininkas apie ketinimą kirsti mišką gali raštu informuoti VMT teritorinį poskyrį arba per ALIS. Gavus suderinimą raštu, galima vykdyti miško kirtimus, nustatytus Privatų miškų tvarkymo ir naudojimo nuostatuose, pranešime apie ketinimą kirsti mišką nurodytu mastu ir sąlygomis.</p> <p>Šie kirtimai apima: atrankinius sanitarinius kirtimus; baltalksnių, drebulių, gluosnių ir blindžių kirtimą neplynaus kirtimais III-IV miškų grupių miškuose, nepriklausomai nuo medyno amžiaus; neplynus kirtimus vyresniuose kaip 20 metų amžiaus III-IV miškų grupių medynuose, kai miško savininkas savo reikmėms per metus iš vieno hektaro išsikerta iki 3 kietmetrius likvidinės medienos, bet ne daugiau kaip 15 kietmetrių iš valdomo miško žemės sklypo; plynuosius sanitarinius kirtimus -</p>	<p>Rizika nereikšminga</p>

Reikalavimai	Nurodymai	Informacijos šaltiniai	Analizė	Rizikos vertinimas
	<p>leidimai kirsti mišką iš kity vietų, bet ne tu, kur vykdytas kirsimas, gali būti pateikti, kaip nukirstos medienos teisėtumo įrodymas.</p>		<p>sitchinių nelaimių miškuose atvejais: retinimo ir einamuosius kirsimus. Taip pat be leidimo privataus miško savininkai gali kirsti ribines linijas (1,5 metro į savo pusę), sausuolius, vėjavartas, vėjalaūžas, vykdyti jaunuolynų ugdymą iki 20 metų amžiaus medynuose. Medienos naudojimo pažeidimus Lietuvoje kontroliuoja valstybės institucijos pagal funkcinę paskirtį.</p> <p>Neteisėtų miško kirtimų statistika 2016-2018 metais Lietuvoje atskleidė, kad neteisėtos veikos miškuose skaičius nuo 2016 m. sumažėjo 15 proc., lyginant su 2017 ir 2018 metų duomenimis. Tačiau paskutiniųjų dvejų metų duomenys parodė stabilų neteisėtų miško kirtimų skaičių, kuris siekė apie 170 atvejų per metus. Nelegaliai kiristos medienos kiekis 2016 ir 2018 metais buvo panašus – apie 3600 m³. Tačiau 2016 m. nelegaliai kiristos medienos kiekis buvo ženkliai mažesnis ~ 2850 m³. Remiantis statistikos duomenimis 2017 ir 2018 metais, apie du trečdalius nelegaliai kiristos medienos kiekis yra nustatytas privačiuose miškuose. Informacijos šaltiniai parodė, kad 2016 metais nelegaliai kiristos medienos kiekis privačiuose miškuose siekė apie 40 proc. bendro kiekio nustatyto Lietuvoje. Apibendrinant galima teigti, kad nelegaliai kiristos medienos kiekis nėra reikšmingas bendrame pagaminamos medienos kiekyje. Neteisėtai kertama mediena Lietuvoje sudaro apie 0,1 proc. dalį. Paskutinių trejų metų duomenys rodo, kad pažeidų ir nelegaliai kirstas medienos kiekis svyruoja, tačiau yra stabilus. Trijų metų laikotarpyje kyšininkavimo atvejų dėl leidimų kirsti mišką Lietuvoje</p>	

Reikalavimai	Nurodymai	Informacijos šaltiniai	Analizė	Rizikos vertinimas
			<p>oficialiai nustatyta nebuvo. Remiantis „Transparency International“ duomenimis Lietuvos korupcijos suvokimo indeksas 2018 m. siekė 59 (>50) balus. Dėl šios priežasties korupcija nėra laikoma veiksniumi, darančiu įtaką gauti leidimus miškui kirsti.</p>	

Reikalavimai	Nurodymai	Informacijos šaltiniai	Analizė	Rizikos vertinimas
<p>1.5 Atskaitymai žemės savininkui ir mokesčių, susijusių su kirtimu, mokėjimas</p>	<p>Įstatymai, susiję su konkrečiais teisiškai privalomais miško kirtimo mokesčiais, pavyzdžiui, atskaitymais žemės savininkams, nenukirto miško pardavimo mokesčiais ir kitais su medienos tūriu susijusiais mokesčiais. Jie taip pat apima mokesčių mokėjimą pagal tinkamą kiekio, kokybės ir rūšių klasifikaciją. Neteisinga miško produktų klasifikacija yra gerai žinoma problema ir ji dažnai susijusi su kusių davimu tarnautojams, atsakingiems už klasifikavimo kontrolę.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pajamų už parduotą žaliavinę medieną ir nenukirstą mišką apskaičiavimo ir mokėjimo tvarkos aprašas (Vyriausybės nutarimas, 2014-12-03, Nr. 1380) • Žaliavinės medienos ir nenukirto miško pardavimo pajamų deklaracijos FR0463 formos ir jos užpildymo taisyklės (LR finansų ministerijos viršininko įsakymas, 2015-01-02, Nr. VA-1) • Miškų įstatymas (LRS, 1994-11-22, Nr. I-671) 	<p>Bendrosioms miškų ūkio reikmėms tenkinti ir gamtotvarkos priemonėms miškuose įgyvendinti, Vyriausybės nustatyta tvarka miško valdytojams (privatiems ir valstybinių miškų valdytojams), yra nustatyti privalomieji 5-ų procentų atskaitymai į valstybės biudžetą iš pajamų už parduotą žaliavinę medieną ir nenukirstą mišką nepriklausomai nuo medžio rūšies. Šie atskaitymai įtraukiami į valstybės biudžeto pajamas ir naudojami bendrosioms miškų ūkio reikmėms ir gamtotvarkos priemonėms miškuose finansuoti. Lėšas administruoja ir jų naudojimo tvarką nustato Aplinkos ministerija. Bendrosioms valstybės biudžeto reikmėms tenkinti Vyriausybės nustatyta tvarka valstybinių miškų valdytojams nustatomi privalomieji 10-ies procentų atskaitymai į valstybės biudžetą iš pajamų už parduotą žaliavinę medieną ir nenukirstą mišką nepriklausomai nuo medžio rūšies.</p>	<p>Rizika nereikšminga</p>
<p>1.6 Pridėtinės vertės mokesčiai ir kiti pardavimo mokesčiai</p>	<p>Įstatymai, susiję su skirtingais pardavimo mokesčių tipais, taikomais parduodamai žaliavai, įskaitant neiškirstą mišką. Jų išvengti galima parduodant produktus be oficialaus pardavimo dokumento arba parduodant produktus daug žemesne už oficialią rinkos kainą ir mokant neoficialiai.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pridėtinės vertės mokesčio įstatymas (LRS, 2002-03-05, Nr. IX-751) • Privalomųjų atskaitymų į Lietuvos Valstybės biudžetą iš pajamų už parduotą žaliavinę medieną ir nenukirstą mišką apskaičiavimo ir mokėjimo tvarka (Vyriausybės nutarimas, 2002-08-10, Nr. 1229) 	<p>Lietuvoje pridėtinės vertės mokestį (PVM) moka visi asmenys (fiziniai ir juridiniai), kurių metinės veiklos pardavimų pajamos viršija 45000 EUR. Valstybinė mokesčių inspekcija yra atsakinga už kiekvieną mėnesį mokesčių mokėtojų deklaruojamo</p>	<p>Rizika nereikšminga</p>

Reikalavimai	Nurodymai	Informacijos šaltiniai	Analizė	Rizikos vertinimas
		<ul style="list-style-type: none"> • Nenukirsto valstybinio miško kainų nustatymas (Aplinkos ministro įsakymas, 1998-09-30, Nr. 194) • Nenukirsto valstybinio miško skyrimo ir pardavimo taisyklės (Vyriausybės nutarimas, 2001-10-31, Nr. 1286) • Valstybinės mokesčių inspekcijos Lietuvos mokesčių mokėtojų duomenų bazė • Registravimo į Pridėtinės vertės mokesčio mokėtojų registra / išregistravimo iš Pridėtinės vertės mokesčio mokėtojų registro taisyklės (Valstybinės mokesčių inspekcijos viršininko įsakymas, 2002-06-26, Nr. 178) 	<p>PVM surinkima.</p> <p>Nuo 2008 m. sausio 01 d., įsigaliojus PVM įstatymo pataisai, už medieną PVM moka pirkejas, o ne pardavėjas. Įsigaliojus šiam pakeitimui, tapo sunkiau išvengti sumokėti pridėtinės vertės mokesį. Pastarieji pakeitimai laikoma užtektina prevencine priemone neteisėtai su PVM mokejimu susijusiai veiklai stabdyti. Įprastai, pridėtinės vertės mokesčio mokėtojai yra tvaraus verslo santykius plėtojantys atstovai, kurių tarpusavio atsiskaitymai vykdomi bankiniais pavedimais. Šalyje vyraujanti bankinio atsiskaitymo sistema mokesčių kontrolieriams sudaro visas sąlygas tikrinti pinigų srautus. Dėl šios priežasties rizika susijusi su PVM įmokomis yra laikoma nereikšminga.</p>	

Reikalavimai	Nurodymai	Informacijos šaltiniai	Analizė	Rizikos vertinimas
1.7 Pajamų ir pelno mokesčiai		<ul style="list-style-type: none"> • Pelno mokesčio įstatymas (LRS, 2001-12-20, IX-675) • Gyventojų pajamų mokesčio įstatymas (LRS, 2002-07-02, Nr. IX-1007) • Privalomųjų atskaitymų į Lietuvos Valstybės biudžetą iš pajamų už parduotą žaliavinę medieną ir nenukirstą mišką apskaiciavimo ir mokėjimo tvarka (Vyriausybės nutarimas, 2002-08-10, Nr. 1229) • Nenukirsto valstybinio miško kainų nustatymas (Aplinkos ministro įsakymas, 1998-09-30, Nr. 194) • Nenukirsto valstybinio miško skyrimo ir pardavimo taisyklės (Vyriausybės nutarimas, 2001-10-31, Nr. 1286) • Valstybinės mokesčių inspekcijos Lietuvos mokesčių mokėtojų duomenų bazė • Registravimo į Pridėtinės vertės mokesčio mokėtojų registra / išregistravimo iš Pridėtinės vertės mokesčio mokėtojų registro taisyklės (Valstybinės mokesčių inspekcijos viršininko įsakymas, 2002-06-26, Nr. 178) 	<p>Jei fizinis asmuo parduoda medieną juridiniam asmeniui, fizinis asmuo privalo mokėti 15 proc. pajamų mokesį nuo gautos sumos. Šiuo atveju už fizinį asmenį pajamų mokesį moka įmonė, perkanti medieną ir pajamų mokesčio suma yra atskaitoma nuo pirkimo kainos prieš atskaitant su fiziniu asmeniu. Jei medieną parduodama pagal individualią veiklą, dirbantis asmuo, vykdamas medienos pardavimo veiklą, pajamų mokesį moka kartą per metus, užpildęs pajamų deklaraciją. Pajamų mokesčio deklaravimą koordinuoja Valstybinė mokesčių inspekcija. Deklaruojant pajamas ir mokant pajamų mokesį suteikiama galimybė atgauti dalį deklaruto pajamų mokesčio, dėl šios priežasties toks procesas yra ekonomiškai patrauklesnis.</p> <p>Valstybinių miškų urėdija moka 15 proc. pajamų mokesį už parduotą žaliavinę medieną ir nenukirstą mišką bendrosioms miškų ūkio reikmėms tenkinti ir bendrosioms valstybės biudžeto reikmėms tenkinti. Urėdijai, kaip eiliniam juridiniam subjektui, taikomas 15 proc. pelno mokestis. Papildomai Valstybinių miškų urėdijai taikoma 50 proc. dydžio atskaitymai nuo grynojo pelno mokant į šalies biudžetą.</p>	Rizika nereikšminga
1.8 Medienos kirtimo nuostatai	Apima teisinius reikalavimus kirtimo metodams ir technologijoms, įskaitant atrankinius, plynus, atvejinius kirtimus, medienos pervežimą iš kirtavietės, sezoninius apribojimus ir t.	<ul style="list-style-type: none"> • Privačių miškų tvarkymo ir naudojimo nuostatai (Vyriausybės nutarimas, 1997-07-24, Nr. 799) • Pagrindinių miško kirtimų normos 	Medienos naudojimas Lietuvoje reglamentuojamas teisės aktuose. Miško kirtimų taisyklės nustato pagrindinius medienos naudojimo (medienos ruošos, medienos	Rizika nereikšminga

Reikalavimai	Nurodymai	Informacijos šaltiniai	Analizė	Rizikos vertinimas
	<p>t.</p> <p>Paprastai jie apima nuostatus dėl kirtavietės dydžio, minimalaus kertamų medžių amžiaus ir (arba)skersmens, miško ekosistemos elementų, kurie turi būti išsaugoti kertant ir t. t. Taip pat, dėmesys turi būti atkreipiamas į valksmų ar ištraukimo kelių įrengimą, kelių tiesimą, sausinimo sistemas, tiltus ir t. t. Be to, turi būti atsižvelgta į kirtimų planavimą, kirtaviečių paruošimą bei stebėseną. Reikia atsižvelgti į bet kokius teisiškai įpareigojančius kirtimus reguliuojančius praktikos kodeksus.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • nustatymo metodika (Aplinkos ministro įsakymas, 2008-07-02, Nr. D1-362) • Miško kirtimų taisyklės (Aplinkos ministro įsakymas, 2010-01-27, Nr. D1-79) • Nacionalinė miškų ūkio sektoriaus plėtros programa (Vyriausybės nutarimas, 2012-05-23, Nr. 569) • Leidimų kirsti miška išdavimo tvarkos aprašas (Aplinkos ministro įsakymas, 2010-12-30, Nr. D1-1055) • Biržių atrežimo ir įvertinimo taisyklės (Aplinkos ministro įsakymas, 2004-11-10, Nr. D1-577) • Miško kirtimo privačiose valdose, kurioms nėra sudarytas miškotvarkos projektas, tvarkos aprašas (Aplinkos ministro įsakymas, 2004-11-08, Nr. D1-569) • Nenukirsto valstybinio miško pardavimo asmenims, kurių pastatai yra nukentėję nuo stichinių nelaimių, tvarka (Aplinkos ministro įsakymas, 2002-01-23, Nr. 28) • Privatizuojamų miškų kirtimo tvarka (Aplinkos ministro įsakymas, 2002-04-30, Nr. 219) • Miškų tvarkymo schemų ir vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklės (Aplinkos ministro įsakymas, 2006-09-01, Nr. D1-406) • Valstybinės miškų tarnybos 2018 m. veiklos rezultatai 	<p>ištraukimo) miškuose biologinius, ekologinius ir technologinius reikalavimus. Taisyklėmis privalo vadovautis visi miško savininkai, valdytojai ir naudotojai. Miško kirtimai kirstomi į pagrindinius, ugdomuosius, sanitarinius ir specialiuosius miško kirtimus. Teisės aktuose yra nustatytas minimalus kertamų medžių amžius, priklausomai nuo medžio rūšies ir miško grupės. Biologinės įvairovės palaikymui, reikalaujama po kirtimo palikti tam tikrą biologinės įvairovės medžių skaičių, atsižvelgiant į biologinius požymius, viename hektare. Šie medžiai turi atitikti miško kirtimo taisyklėse numatytus rodiklius. Aplink retųjų paukščių lizdavietes draudžiami pagrindiniai miško kirtimai tam tikroje spindulio zonoje, priklausomai nuo saugomo paukščio rūšies. Tokios vietos prieš kirtimą turi būti aiškiai pažymėtos natūroje ir žemėlapiuose. Miško kirtimų taisyklės reglamentuoja miško naudojimo sezoniskumą bei intensyvumą saugomų miškų statusą turinčiose teritorijose.</p> <p>Miško kirtimo taisyklėse minimi technologiniai reikalavimai apimantys biržių išdėstymą ir šliejimą, valksmų ar ištraukimo kelių išdėstymą, medienos sandėliavimą, negyvos medienos palikimą, ir pan.</p> <p>Be Miško kirtimo taisyklių, medienos kirtimą privačiuose miškuose reglamentuoja Privačių miškų tvarkymo ir naudojimo nuostatai, kurie reguliuoja</p>	

Reikalavimai	Nurodymai	Informacijos šaltiniai	Analizė	Rizikos vertinimas
			<p>privacijų miškų tvarkymą, šių miškų naudojimą, atkūrimą, apsaugą, miškotvarkos projektų rengimą, taip pat nustato privačių miškų savininkų teises ir pareigas tvarkant, prižiūrint ir naudojant privačius miškus.</p> <p>Biržių atrėžimo ir įvertinimo taisyklės reglamentuoja biržių atrėžimą visų nuosavybės formų miškuose ir jų įvertinimą valstybiniuose miškuose. Biržių atrėžimas ir įvertinimas yra medynų kirtimo atribojimas ir apmatavimas, medžių ženklavimas, kirstinų medžių tūrio nustatymas bei nenukirsto miško įvertinimas patvirtintomis kainomis.</p> <p>Valstybinė miškų tarnyba yra biudžetinė įstaiga, pagal kompetenciją tvarkanti Lietuvos Respublikos miškų valstybės kadastrą, vykdanči Lietuvos miškų inventurizaciją atrankos metodu ir renkanti miško ūkio statistinius duomenis, atliekanti miškų būklės stebėseną šalies miškuose, kontroliuojanti valstybinių ir privačių miškų būklę, miško naudojimą ir atkūrimą valstybės lygiu, vertinanti miškų inventurizaciją ir miškotvarkos projektus miško valdos ir šalies lygmenyse, vykdanči valstybinių ir privačių miškų valstybinės kontrolės priežiūrą, siekianti užtikrinti kokybišką Lietuvos miškų būklę ir tvarų miško ekosistemos funkcionavimą visų nuosavybės formų miškuose. Valstybinė miškų tarnyba vadovaudamasi galiojančiais teisės</p>	

Reikalavimai	Nurodymai	Informacijos šaltiniai	Analizė	Rizikos vertinimas
			<p>aktais periodiškai tikrina bei vertina miško tvarkymo veiksmus biržėse. Išanalizavus Valstybinės miškų tarnybos viešai prieinama „Valstybinių ir privačių miškų kontrolės priežiūra ir jos rezultatai 2018 m.“ pateiktą informaciją, galima teigti, kad rizika susijusi su šio rodiklio reikalavimų įgyvendinimu Lietuvoje yra nereikšminga.</p>	

Reikalavimai	Nurodymai	Informacijos šaltiniai	Analizė	Rizikos vertinimas
<p>1.9 Saugomos teritorijos ir rūšys</p>	<p>Apima įstatymus, susijusius su saugomomis teritorijomis, taip pat su saugomomis, reitomis ar nykstančiomis rūšimis, įskaitant jų buveines ir potencialias buveines.</p> <p>Šiuo rodikliu norima išvengti kirtimų rizikos saugomose teritorijose arba teritorijose nesilaikant jų tvarkymo ir apsaugos planų, taip pat neteisėto saugomų rūšių kirtimo dideliais kiekiais.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Saugomų teritorijų įstatymas (LRS, 1993-11-09, Nr. I-301) • Aplinkos apsaugos įstatymas (LRS, 1992-01-21, Nr. I-2223) • Žemės įstatymas (LRS, 1994-04-26, Nr. I-446) • Miškų įstatymas (LRS, 1994-11-22, Nr. I-671) • Nacionalinė miškų ūkio sektoriaus plėtros programa (Vyriausybės nutarimas, 2012-05-23, Nr. 569) • Saugomų gyvūnų, augalų, grybų, rūšių ir bendrijų įstatymas (LRS, 2009-12-17, Nr. XI-578) • Saugomų teritorijų tipiniai apsaugos reglamentai (Vyriausybės nutarimas, 2004-08-19, Nr. 996) • Laukinės augalijos įstatymas (LRS, 1999-06-15, Nr. VIII-1226) • Laukinės gyvūnijos įstatymas (LRS, 1997-11-06, Nr. VIII-498) • Bendrijų buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatai (Vyriausybės sprendimas, 2011-05-25, Nr. 614) • Kompensacijų privataus miško savininkams ir valdytojams, kurių valdose steigiama nauja saugoma teritorija, keičiamas esamos saugomos teritorijos statusas arba nustatyti veiklos apribojimai realiai sumažina gaunama nauda arba uždraudžia anksčiau vykdytą veiklą, apskaitavimo ir išmokėjimo tvarkos aprašas (Vyriausybės nutarimas, 2012-03-07, Nr. 260) 	<p>Miškų įstatyme teigiama, kad pagal tvarkymo paskirtį Lietuvos miškai yra skirstomi į 4 grupes (miško rezervatai, specialios paskirties miškai, apsauginiai miškai, ūkiniai miškai). Miškų kirsti galima atsižvelgiant į ūkininkavimo tikslus ir apsaugos režimą, nustatytą pagal miškų grupes.</p> <p>Nustatytų saugomų teritorijų tvarkymą reglamentuoja Saugomų teritorijų įstatymas. Jame nurodoma, kad pagrindiniai teisiniai dokumentai, reguliuojantys saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo režimus yra šie: Saugomų teritorijų įstatymas, Individualių saugomų teritorijų nuostatai, saugomų teritorijų planavimo dokumentai, Individuali saugomų objektų arba teritorijų apsaugos tvarka ir apsaugos sutartis.</p> <p>Lietuvos miškų tvarkymas pagal Miškų įstatymą vykdomas vadovaujantis miškotvarkos projektu, kuriame pateikiamas specialus skyrius apie gamtos apsaugos priemonės, įvardinant saugomas rūšis, buveines ir kitas aplinkosaugos vertybes ir objektus. Visi vertingi objektai pažymėti žemėlapiuose su nurodytomis ir išsamiai aprašytomis apsaugos priemonėmis. Išduodant leidimus miškui kirsti, Valstybinė miškų tarnyba tikrina savo duomenų bazes ir vertina, ar planuojamo kirtimo zona nėra saugomą statusą turinti teritorija. Jeigu miškas turi saugomos teritorijos statusą, tuomet, išrašant leidimą miškui</p>	<p>Rizika nereikšminga</p>

Reikalavimai	Nurodymai	Informacijos šaltiniai	Analizė	Rizikos vertinimas
		<ul style="list-style-type: none"> • Augalų bendrių Raudonosios knygos sąrašas (Aplinkos ministro įsakymas, 1998-11-30, Nr. 237) • Europos komisija: Gegužės mėn. sprendimu dėl pažeidimų rinkinys. Svarbiausi sprendimai. (Bruselis, 2018-05-17) • Dėl vietovių, atitinkančių gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus, sąrašo, skirto pateikti Europos komisijai, patvirtinimo (Aplinkos ministro įsakymas, 2009-04-22, Nr. D1-210). • Dėl buveinių apsaugai svarbių teritorijų nustatymo (Aplinkos ministro įsakymas, 2008-04-19, Nr. D1-317). • Dėl 2020 m. numatytų kirtimų nevykdymo natūralių buveinių apsaugai svarbiose teritorijose (VMU direktoriaus įsakymas, 2019-09-27, Nr. ĮS-243). 	<p>kirsti, yra nurodomi taikomi apribojimai. Šiuo atveju leidimas miškui kirsti gali būti neišduodamas.</p> <p>Statistinė informacija apie Lietuvos saugomas teritorijas, retas ir nykstančiais rūšis, aptinkamas Lietuvos miškuose, ir kiti panašūs duomenys yra pateikti Valstybinės miškų tarnybos interneto svetainėje.</p> <p>Valstybinė miškų tarnyba periodiškai tikrina, teisės aktų įgyvendinimą, reglamentuojantį gamtinių vertybių, objektų ir saugomų teritorijų apsaugą. Valstybinė miškų tarnyba turi metinį kontrolės planą, kuriame įvardinami aspektai ir vietos, kurie yra tikrinami. Be to, regioniniai Aplinkos apsaugos agentūros skyrusiai pastoviai tikrina, kaip urėdijoje tvarkomi ir taikomi aplinkos apsaugos teisės reikalavimai. Ataskaita apie tikrintas vietas ir nustatytas problemas yra skelbiama Aplinkos ministerijos interneto svetainėje.</p> <p>Pažymėtina, kad neužtikrinus tinkamos vietinių buveinių ir rūšių apsaugos Lietuvoje, Europos komisija 2018-05-17 išsiuntė oficialų pranešimą (pažeidimo Nr. 20182059) dėl gamtos apsaugos teritorijų. Pagal ES gamtos srities teisės aktus (Tarybos direktyva 92/43/EEB dėl buveinių ir paukščių, Direktyva 2009/147/EB) valstybės narės susitarė prisidėti kuriant nuoseklią Europos tinklą „Natura 2000“. Lietuva nepateikė išsamaus specialių apsaugos teritorijų sąrašo, o siūlomos</p>	

Reikalavimai	Nurodymai	Informacijos šaltiniai	Analizė	Rizikos vertinimas
			<p>Bendrijos svarbos teritorijos apima nepakankamai saugotinių įvairių buveinių tipų ir rūšių. Komisija išsiuntė oficialią pranešimą. Valstybė narė turėjo per du mėnesius atsakyti į Komisijos pateiktus argumentus. Priešingu atveju Komisija gali nuspręsti išsiųsti pagrįstą nuomonę. Remiantis EK pažeidimų registro duomenimis, šio pažeidimo procedūra nėra baigta. Remiantis atsakingų institucijų pateiktais duomenimis, išsiaiškinta, kad pažeidimų procedūra yra pagrįsta, tačiau pradėto proceso priežastys yra techninio pobūdžio. Įvertinus viešus duomenis, neigiama įtaka saugomų teritorijų ir rūšių kiekybinei ir kokybinei išraiškai pažeidimo procedūros kontekste Lietuvoje nebuvo ir nėra daroma. Šiuo metu Aplinkos ministerija pildo gamtinių buveinių apsaugai atitinkančių svarbių teritorijų atrankos kriterijus sąrašą ir atnaujina Europos ekologinio tinklo Natura 2000 teritorijas. Toliau vyksta šių atrankos kriterijų bei naujų teritorijų derinimo su EK procesas.</p> <p>Saugomos teritorijos ir rūšys yra išsamiai reglamentuotos Lietuvos teisinėje sistemoje. Informacija apie saugomas teritorijas ir rūšis yra vieša (pavyzdžiui, duomenys žemėlapiuose https://www.geoportal.lt/geoportal/). Šių teritorijų ir rūšių priežiūros procese aktyviai dalyvauja tiek valstybės specialistai, tiek nevyriausybinų organizacijų atstovai ir aktyvūs piliečiai.</p>	

Reikalavimai	Nurodymai	Informacijos šaltiniai	Analizė	Rizikos vertinimas
			Apibendrinant bei įvertinant EK užregistruotą pažeidimą ir atsakingų institucijų atliekamus veiksmus, galima teigti, kad rizika susijusi su šio rodiklio reikalavimų įgyvendinimu Lietuvoje yra nereikšminga.	

Reikalavimai	Nurodymai	Informacijos šaltiniai	Analizė	Rizikos vertinimas
<p>1.10 Aplinkosaugos reikalavimai</p>	<p>Apima įstatymus, susijusius su poveikio aplinkai vertinimu dėl kirtimų, galimų dirvos pažeidimų, apsauginių zonų nustatymo (pvz. šalia vandens telkinių, atvirų vietovių, veisimosi teritorijų), paliekamų medžių skaičiaus kirtavietėje, kirtimo laiko apribojimų ir reikalavimų miškų ūkio technikai.</p> <p>Pagal šį rodiklį rizikos gali būti nustatomos, kai akivaizdžiai matomas sisteminis ir (arba) didelio masto teisiškai reikalaujamų aplinkosaugos priemonių nesilaikymas iki tiek, kad jis kelia pavojų miško ištekliams ir kitoms aplinkosaugos vertybėms.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Saugomų teritorijų įstatymas (LRS, 1993-11-09, Nr. I-301) • Aplinkos apsaugos įstatymas (LRS, 1992-01-21, Nr. I-2223) • Nacionalinė miškų ūkio sektoriaus plėtros programa (Vyriausybės nutarimas, 2012-05-23, Nr. 569) • Saugomų gyvūnų, augalų, grybų rūšių ir bendrijų įstatymas (LRS, 2009-12-17, Nr. XI-578) • Laukinės augalijos įstatymas (LRS, 1999-06-15, Nr. VIII-1226) • Laukinės gyvūnijos įstatymas (LRS, 1997-11-06, Nr. VIII-498) • Bendrijų buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatai (Vyriausybės sprendimas, 2011-05-25, Nr. 614) • Augalų bendrijų Raudonosios knygos sąrašas (Aplinkos ministro įsakymas, 1998-11-30, Nr. 237) • Miško kirtimų taisyklės (Aplinkos ministro įsakymas, 2010-01-27, Nr. D1-79) • Miškų tvarkymo schemų ir vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklės (Aplinkos ministro įsakymas, 2006-09-01, Nr. D1-406) • Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos (Vyriausybės nutarimas, 1992-05-12, Nr. 343) • Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrantių apsaugos juostų nustatymo principai (Aplinkos ministro įsakymas, 2007-02-14, Nr. D1-98) 	<p>Vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklėse nurodoma, kad valstybinių miškų miškotvarkos projekte turi būti skiriami susiję su miško apsauga nuo gaisrų, sanitarine ir biologinės įvairovės apsauga, rekreacine ir socialine miško funkcijomis. Privačių miškų miškotvarkos projekte turi būti specialiai dalis, susijusi su miško apsauga ir aplinkosaugos reikalavimų įgyvendinimu.</p> <p>Miško darbai turi būti planuojami ir įgyvendinami laikantis Miškų kirtimo taisyklėse nustatytų reikalavimų. Minėtose taisyklėse yra nuostatų dėl kirtimo sezoniško pagal miškų grupes (pavyzdžiui, II miškų grupę priskirtuose miškuose ir III miškų grupių miškuose, esančiuose saugomose teritorijose, kurios įsteigtos ir registruotos Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų valstybės kadastre, Saugomų teritorijų įstatymo nustatyta tvarka, ir IV grupės miškuose, esančiuose nacionaliniuose parkuose, pagrindiniai miško kirtimai ir medienos ištraukimas iš jų draudžiami nuo kovo 15 d. iki rugpjūčio 01 d., jei saugomai teritorijai kitais teisės aktais nenustatyta kitaip.). Teisės aktuose yra nustatyti reikalavimai retų ir nykstančių rūšių paukščių lizdaviečių apsaugai, taip pat išsamūs reikalavimai palikti gyvus medžius ir negyva medieną biologinės įvairovės apsaugai kirtavietėse.</p> <p>Miškų kirtimo taisyklėse numatoma apsaugos zonų priežiūra prie vandens</p>	<p>Rizika nereikšminga</p>

Reikalavimai	Nurodymai	Informacijos šaltiniai	Analizė	Rizikos vertinimas
			<p>telkinių ar atvirų vietovių bei apribojimai susiję su dirvos apsauga nuo erozijos. Pavyzdžiui, statesniuose kaip 45° šlaituose plynieji pagrindiniai miško kirtimai nevykdomi.</p> <p>Miškų urėdijos padaliniai nuolat tikrina, kaip vykdomi miško ūkio darbai valstybiniuose miškuose, ar juos vykdančioms laikomasi planavimo dokumentuose ir miško kirtimo leidimuose nurodytų aplinkosaugos reikalavimų.</p> <p>Valstybinė miškų tarnyba periodiškai tikrina teisės aktų, skirtų gamtinių vertybių, objektų ir saugomų teritorijų apsaugai, įgyvendinimą. Valstybinė miškų tarnyba yra parengusi metinį kontrolės planą, kuriame įvardijami tikrinami aspektai ir vietos. Be to, regioniniai Aplinkos apsaugos agentūros skyriai nuolat tikrina, kaip urėdijoje ir privačiuose miškuose tvarkomi ir juose taikomi aplinkos apsaugos teisės įgyvendinimo reikalavimai. Ataskaita apie tikrintas vietas ir nustatytas problemas yra skelbiama Aplinkos ministerijos interneto svetainėje.</p> <p>Remiantis minėtų institucijų parengtomis ataskaitomis, akivaizdu, kad nėra nustatytų sisteminių ir (arba) didelio masto teisės aktų nesilaikymo atvejų, kurie kelia pavojų miško ištekliams ir kitoms aplinkosaugos vertybėms, todėl rizika yra laikoma nereikšminga.</p>	

Reikalavimai	Nurodymai	Informacijos šaltiniai	Analizė	Rizikos vertinimas
<p>1.11 Darbuotojų sauga ir sveikata</p>	<p>Teisiškai reikalaujama, kad asmenys vykdantys kirtimo darbus naudotų asmenines apsaugos priemones, laikytųsi kirtimo darbų saugos, trukmės, režimo ir naudojamų mechanizmų saugos reikalavimų, būtų nustatyta apsaugos zona aplink kirtimo teritoriją. Teisiškai reikalaujama saugiai naudoti chemines medžiagas. Sveikatos ir saugos reikalavimai, kurie turi būti taikomi miško darbams (ne administraciniam darbams ar kitai veiklai, nesusijusiai su miškų ūkine veikla).</p> <p>Šiuo reikalavimu norima nustatyti atvejus, kai atliekant miško darbus nuolat nesilaikant darbuotojų sveikatos ir saugos reikalavimų kyla didelė rizika darbininkų sveikatai ir saugumui.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lietuvos Respublikos darbo kodeksas (LRS, 2016-09-14, XII-2603) • Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas (LRS, 2003-07-01, IX-1672) • Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos įstatymas (LRS, 2003-10-14, Nr. IX-1768) • Nutarimas dėl pavojinų darbų sąrašo patvirtinimo (Vyriausybės nutarimas, 2002-09-03, Nr. 1386) • Įsakymas dėl darbuotojų aprūpinimo asmeninėmis apsaugos priemonėmis (Socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymas, 2007-11-26, Nr. A1-331) • Vyriausybės nutarimas dėl specialiųjų žemės ir miško sąlygų patvirtinimo (Vyriausybės nutarimas, 1992-05-12, Nr. 343) • Įsakymas dėl žemės ir miškų ūkio transporto priemonių patvirtinimo (Žemės ūkio ministro įsakymas, 2015-10-14, Nr. 3D-770) • Įsakymas dėl Lietuvos higienos normos HN 69:2003 „Šiluminis komfortas ir pakankama šiluminė aplinka darbo patalpose. Parametru norminės vertės ir matavimo reikalavimai“ patvirtinimo (Sveikatos apsaugos ministro įsakymas, 2003-12-24, Nr. V-770) 	<p>Darbuotojų sauga miško ūkinėje veikloje kontroliuoja Valstybinė darbo inspekcija. Ji įgyvendina ne tik kontrolės ir stebėjimo funkcijas, tačiau gali teikti nurodymus dėl sveikatos ir saugos klausimų skirtinguose verslo sektoriuose.</p> <p>Miškų urėdijos padaliniuose iš esmės kirtimo darbai motoriniu pjūklų nėra organizuojami ir nelaimingų atsitikimų miškų urėdijos darbuotojų tarpe per pastaruosius metus nebuvo arba buvo labai mažai, todėl laikoma, kad dėl nelaimingų atsitikimų ar teises aktų, susijusių su darbuotojų sauga ir sveikata, pažeidimo rizika miškų urėdijos kasdieninėje padalinių veikloje, nesusijusioje su medienos kirtimu, yra nereikšminga. Tačiau būtina įvertinti tai, kad visi arba dalis medienos kirtimo darbų miškų urėdijoje (priklausomai nuo padalinio) yra atliekami rangovinių organizacijų, kurios paslaugas teikia pagal viešajame konkurse nustatytas sąlygas.</p> <p>Miško darbų sektorius Lietuvoje yra laikomas vienu iš pavojingiausių veiklos šakų. Valstybinė darbo inspekcija taiko specialias kontrolės priemones, t.y. mažiausiai kas metus atlieka prevencinį miško kirtimo veiklos stebėjimą visoje Lietuvoje, kad patikrintų, ar nėra nelegalių darbuotojų, ar nėra pažeidžiami sveikatos ir darbo saugos reikalavimai. Inspekcija renka duomenis apie įvairius nelaimingus atsitikimus darbe ir teikia skirtingų verslo sektorių apibendrintą statistiką. Valstybinės darbo inspekcijos ataskaitų</p>	<p>Reikšminga</p> <p>(Žr. Rizikos mažinimo priemonių planą).</p>

Reikalavimai	Nurodymai	Informacijos šaltiniai	Analizė	Rizikos vertinimas
		<ul style="list-style-type: none"> • Isakymas dėl higienos normos dėl pesticidų veikliųjų medžiagų didžiausios leidžiamos koncentracijos aplinkoje (Sveikatos apsaugos ministro įsakymas, 2004-06-03, Nr. V-412) • Miško darbų saugos taisyklės (Lietuvos Respublikos miškų ūkio ministerijos įsakymas, 1996-11-25, Nr. 208) • Darbuotojų sveikatos ir saugos strategija 2009-2012 m. (Vyriausybės sprendimas 2009-06-25, Nr. 669). • Valstybinės darbo inspekcijos ataskaita, 2016 m. • Valstybinės darbo inspekcijos ataskaita, 2017 m. • Valstybinės darbo inspekcijos ataskaita, 2018 m. • Valstybinės darbo inspekcijos apie nelaimingus atsitikimus periodinė ataskaita (2018 m.) 	<p>apie darbuotojų saugos ir sveikatos būklę bei darbo įstatymų vykdymą Lietuvos įmonėse, įstaigose ir organizacijose. Duomenys 2012-2018 metų intervale parodė, kad miškininkystės sektoriuje vis dar didelis nelaimingų atsitikimų darbe lygis tiek pagal darbo įstatymų pažeidimų, tiek pagal nelaimingų atsitikimų darbe skaičių. Miškininkystės sektorius yra vienas iš keturių pavojingiausių sektorių (1. Statyba, 2. Transporto ir apsaugos paslaugos, 3. Žemės ūkis 4. Miškininkystė) pagal mirčių ir rimtų sužeidimų skaičių. Statistikos duomenys rodo, kad didžiausias mirtinų ir sunkių nelaimingų atsitikimų darbe pagal dažnumo pasiskirstymą koeficientas 2017 metais buvo miškininkystės sektoriuje, atitinkamai 25,9 mirtinų ir apie 80 sunkių nelaimingų atsitikimų koeficientai. Analizuojant mirtinų nelaimingų atsitikimų (NA) darbe dinamiką pagal įmonių ekonomines veiklos rūšis 2012 - 2017 metais, galima teigti, kad mirtinų NA darbe skaičius, stabilizavosi (vidutiniškai 3 mirtini atvejai per metus). Tačiau ženklaus rodiklių mažėjimo miškininkystės veiklos įmonėse pasiekti nepavyko.</p> <p>Vertinant nelaimingų atsitikimų skaičių ir miškininkystės sektoriaus pavojingumą darbų saugos požiūriu, laikoma, kad miško kirtimas motoriniu pjūklų ir su juo susiję darbai yra reikšmingos rizikos.</p> <p>Miško kirtimas medkirte darbų saugos požiūriu laikoma mažiau fizikinga</p>	

Reikalavimai	Nurodymai	Informacijos šaltiniai	Analizė	Rizikos vertinimas
			<p>veikla. Užfiksuotų nelaimingų atsitikimų, kertant mechanizuotai, oficialiai pastaruosius metus nustatyta nebuvo, todėl rizika susijusi su miško kirtimu medkirte laikoma nereikšminga.</p> <p>Kasdienė miškų urėdijos veikla, nesusijusi su miško kirtimu nėra laikoma pavojinga, todėl rizika - nereikšminga.</p>	

Reikalavimai	Nurodymai	Informacijos šaltiniai	Analizė	Rizikos vertinimas
<p>1.12 Legalus idarbinimas</p>	<p>Teisiškai reikalaujama, kad kirtimo darbus atliekantis asmenys būtų idarbinti legaliai: pasirašę darbo sutartį, mokėję mokesčius už privalomą sveikatos draudimą, turėję darbo leidimus bei kvalifikacinius pažymėjimus atliekantiems darbams. Be to, reikalaujama apima minimalių darbuotojų amžių bei minimalių darbuotojų amžių atliekant pavojingus darbus, priverstinį ir privalomą darbą, diskriminaciją bei laisvę kooperuotis.</p> <p>Teisės reikalavimai dėl kirtimų veikloje dalyvaujantių darbininkų idarbinimo, įskaitant reikalavimus sutartims ir darbo leidimams, reikalavimus privalomajam draudimui, reikalavimus kvalifikacijos pažymėjimams ir kitus reikalavimus mokymui. Be to, punktuose aptariami minimalaus darbinio amžiaus ir minimalaus amžiaus asmeniui, dirbančiam pavojingus darbus atitiktis, įstatymai prieš priverstinį ir privalomą darbą, diskriminaciją, laisvę vienyti.</p> <p>Šiuo reikalavimu norima užtikrinti galimybę nustatyti sistemingą arba didelio masto darbą ir (arba) idarbinimo taisyklių ir reglamentų nesilaikymą. Siekiama nustatyti, kur vyksta rimti darbuotojų juridinių teisių pažeidimai, pavyzdžiui, priverstinis, nepilnamečių arba nelegalus darbas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lietuvos Respublikos darbo kodeksas (LRS, 2016-09-14, Nr. XII-2603) • Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas (LRS, 2000-07-18, Nr. VIII-1864) • Valstybinio socialinio draudimo įstatymas (LRS, 1991-05-21, Nr. I-1336) • Asmenų iki 18 metų idarbinimo (Vyriausybės nutarimas, 2017-06-28, Nr. 518) • Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir miškininkystės paslaugų teikimo pagal paslaugų kvitą įstatymas (LRS, 2012-04-13, Nr. XI-2411) • Žemės ūkio ir miškininkystės paslaugų, kurias paslaugų gavėjas turi teisę gauti, o paslaugų teikėjas turi teisę teikti pagal paslaugų kvitą, sąrašas (Vyriausybės nutarimas, 2013-03-13, Nr. 218). • Įsakymas dėl miško darbų saugos taisyklių patvirtinimo (Lietuvos Respublikos miškų ūkio ministerijos įsakymas, 1996-11-25, Nr. 208) • Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, išgaliojimo ir įgyvendinimo įstatymas (LRS, 2016-09-14, Nr. XII-2603) • Valstybinės darbo inspekcijos ataskaita dėl nelegalaus darbo prevencijos, 2018 m. I pusm. • Valstybinės darbo inspekcijos ataskaita dėl nelegalaus darbo prevencijos, 2019 m. I pusm. 	<p>Teisėtai idarbinimas Lietuvoje yra reglamentuojamas įvairiais įstatymais. Pagal įstatymus, visi darbuotojai privalo būti pasirašę darbo sutartį, kuri yra privalomojo socialinio draudimo pagrindas, todėl jie yra apdrausti mokant mokesčius socialinio draudimo bendrovei SoDra. Pagal Darbo įstatymo reikalavimus, darbo sutartis turi būti parengta raštu ir joje turi būti aprašyti darbo santykiai, nurodant galiojamą užtikrinančias esmines nuostatas, mokėjimo sąlygas, darbo vietas, darbo aprašymus ir kt. Tam tikrų rūšių darbo sutartims gali reikėti papildomų nuostatų, pavyzdžiui, sutarties terminas, sezoninis darbas ir t.t. Trumpalaikis samdymas pasitelkiant idarbinimo agentūras – tai terminuotų sutarčių alternatyva. Laikinas idarbinimas Lietuvoje greitai plinta kaip lankstus darbo puse etato, projektinio darbo ar terminuoto idarbinimo sprendimas ir kaip rizikos valdymo strategija pradiniam darbo santykių plėtojimo etape. Laikina idarbinimą reguliuoja idarbinimo per laikinojo idarbinimo įmones įstatymas, priimtas norint įgyvendinti ES direktyvą dėl laikinųjų idarbinimo įmonių darbo.</p> <p>Nelegalų idarbinimą Lietuvoje kontroliuoja ir prevencines priemones įgyvendina skirtingos institucijos,</p>	<p>Rizika nereikšminga</p>

Reikalavimai	Nurodymai	Informacijos šaltiniai	Analizė	Rizikos vertinimas
		<ul style="list-style-type: none"> • Valstybinės darbo inspekcijos veiksmų planas, 2019 m. • Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondo (Eurofund) ataskaita • Nedeklaruoto darbo stabdymas Europos Sąjungoje (ES Taryba, 2014 m.) 	<p>pavyzdžiui, Valstybinė darbo inspekcija, Valstybinė socialinio draudimo fondo valdyba, Valstybinė mokesčių inspekcija, Finansinių nusikaltimų tyrimų tarnyba ir Policijos departamentas. Remiantis valstybinės darbo inspekcijos ataskaita, visuose ūkio sektoriuose dažniausiai pasitaikantys nelegalaus įdarbinimo atvejai Lietuvoje yra šie: 1. Darbas be darbo sutarties; 2. Neregistruota individuali veikla; 3. Ekonominės veiklos vykdymas legaliai neįregistruojant bendrovės arba be reikalingų licencijų, ar vykdant kitą nelegalią veiklą. Valstybinės darbo inspekcijos duomenys rodo, kad daugiausia nelegalaus darbo atvejų nustatoma statybos sektoriuje.</p> <p>Nelegalaus darbo ir jo reiškinių kontrolės ir prevencijos kokybei gerinti buvo įsteigti 5 „Jungtinių operacijų centrai“ Lietuvoje, kurie veiklą vykdo nuo 2018 m. Į šių centrų sudėtį įtraukti Valstybinės darbo inspekcijos teritorinių skyrių, VMI, Apskričių vyriausiųjų policijos komisariatų prie Policijos departamento, FNIT ir Užimtumo tarnybos deleguoti valstybės tarnautojai ir pareigūnai. Rezultatai rodo, kad šios iniciatyvos dėka 2018 m. nelegalaus darbo atvejų nustatyta beveik dvigubai daugiau, lyginant su 2017 ir 2016 metų</p>	

Reikalavimai	Nurodymai	Informacijos šaltiniai	Analizė	Rizikos vertinimas
			<p>duomenimis. 2018 m. buvo atlikta daugiau nei 7300 galimo nelegalaus įdarbinimo patikrinimų, kurių metu nustatyti beveik 2600 nelegaliai įdarbinti asmenys. Rizikingiausi ūkio sektoriai nesikeitė ir išlieka tokie patys: statyba, kita komunalinė, socialinė ir asmeninė aptarnavimo veikla, didmeninė ir mažmeninė prekyba. Duomenų palyginimas 2016 ir 2018 m. parodė nelegaliai miškininkystės sektoriuje įdarbintų asmenų skaičiaus mažėjimą nuo 4 iki 3 %. Tokioms mažėjimo tendencijoms įtaką galėjo daryti ne tik mechanizuoto darbo miškuose plėtra, samdant aukštos kvalifikacijos darbuotojus, tačiau ir galimybė paslaugas teikti pagal žemės ūkio ir miškininkystės paslaugų teikimo kvitus.</p> <p>Valstybinė mokesčių inspekcija parengė 2019 m. veiksmų planą, kuriame pabrėžiamas poreikis stiprinti nelegalaus įdarbinimo kontrolės ir prevencinių priemonių taikymą siekiant geresnių rezultatų.</p> <p>Ivertinant nelegalaus įdarbinimo miškininkystės sektoriuje atvejus, mažėjimo tendencijas bei šesėlinės darbo rinkos kontrolės ir prevencijos priemones, galima teigti, kad šio reikalavimo rizikos lygis yra nereikšmingas.</p>	

Reikalavimai	Nurodymai	Informacijos šaltiniai	Analizė	Rizikos vertinimas
1.13 Paprotinės teisės	Įstatymai, apimantys paprotines teises, susijusias su miško produktų naudojimu, įskaitant reikalavimus, apimančius nuosavybės teises.	<ul style="list-style-type: none"> • Miško įstatymas (LRS, 1994-11-22, Nr. I-671) • Čepelių valstybinio gamtinio rezervato lankymo taisyklės (Dzūkijos nacionalinio parko ir Čepelių Valstybinio gamtinio rezervato direktoriaus įsakymas, 2010-03-10, Nr. V1-40 (1.4.)) • Žuklės žuvinto biosferos gamtiniame rezervate taisyklės (Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos direktoriaus įsakymas, 2005-06-07, Nr. 143 V) 	Lietuvoje nėra asmenų ar jų grupių, turinčių paprotinių teisių susijusių su miško naudojimu. Paprotinės teisės į nemedieninių miško produktų naudojimą valstybinių gamtinių rezervatų teritorijose yra nustatomas specialiais reglamentais, leidžiančiais vietinėms bendruomenėms rinkti uogas ir grybus, taip pat žuvažiai laikantis specialių nuostatų. Miško kirtimo veikla gamtiniuose rezervatuose yra draudžiama įstatymų.	Rizika nereikšminga
1.14 Laisvas ir išankstinis sutikimas	Laikomasi atitinkamų įstatymų, apimančių laisvą ir išankstinį sutikimą, kurie siejami su miško tvarkymo teisėmis, miško išteklių naudojimui, naudos dalijimui ir t.t.	<ul style="list-style-type: none"> • Europos žmogaus teisių konvencija (ES tarybos konvencija, 1950-11-04) • Jungtinių Tautų visuotinė žmogaus teisių deklaracija (JT Generalinės Asamblėjos rezoliucija, 1948-12-10 d. rezoliucija 217 A (III)) • Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija (LR Aukščiausiosios tarybos nutarimas, 1991-03-12, Nr. I-1136) • Lietuvos Respublikos Konstitucija (1992-10-25) • Visuomenės dalyvavimo teritorijų planavimo procese nuostatai (Vyriausybės nutarimas, 2004-07-16, Nr. 904) • Dėl miškų tvarkymo schemų ir vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklių patvirtinimo (Aplinkos ministro įsakymas, 2006-09-01, Nr. D1-406) • Vidinės miškotvarkos projekto rengimo taisyklės (Aplinkos ministro įsakymas, 2016-04-28, Nr. D1-289) 	Visuomenės dalyvavimą sprendimų priėmimo reguliuoja ratifikuoti tarptautiniai įsipareigojimai bei LR konstitucija. Šalies teisinė sistema sudaro sąlygas, nustatydama piliečių ar jų grupių teises ir pareigas, dalyvaujamosius procesus įgyvendinti praktikoje. Tačiau šio proceso intensyvumas priklauso nuo visuomenės aktyvumo įsitraukti į sprendimų priėmimo procesą. Laisvas ir išankstinis sutikimas miškams tvarkyti, teisės naudotis miško išteklių, dalytis nauda ir t.t. yra įtrauktas į Visuomenės dalyvavimo teritorijų planavimo eigos nuostatus. Visuomenės dalyvavimo teritorijų planavimo dokumento rengimo procese bendroji ar supaprastinta tvarka taikoma atsižvelgiant į teritorijų planavimo lygmenis (pagal planuojamos teritorijos dydį ir sprendinių konkretizavimo lygį) ir rūšis. Šiuose nuostatuose numatyta, kad bendrasis, specialusis ir detalusis teritorijų planavimas yra viešas. Nuostatai taip pat apima reikalavimus	Rizika nereikšminga

Reikalavimai	Nurodymai	Informacijos šaltiniai	Analizė	Rizikos vertinimas
			miškotvarkos plano rengimo eiga, į kurią įtraukiami reikalavimai laisvam ir išankstiniam sutikimui. Panašūs reikalavimai taip pat pateikti miškotvarkos projektų rengimo tvarkoje.	

Reikalavimai	Nurodymai	Informacijos šaltiniai	Analizė	Rizikos vertinimas
1.15 Vietinių gyventojų-čiabuvių teisės	Istatymai, reguliuojantys vietinių gyventojų-čiabuvių teises, susijusias su miško veikia. Reiktų atsižvelgti į tokius galimus aspektus, kaip teisė į žemę, teisė naudoti tam tikrus su mišku susijusius išteklius arba praktikuoti tradicinę veiklą, apimančią miško žemes.	Lietuvoje nėra čiabuvių. Lietuviai yra vietinė tauta savo žemėje.	Netakoma – Lietuvoje nėra čiabuvių. Lietuviai yra vietinė tauta savo žemėje.	Rodiklis nevertinamas, nes Lietuvoje nėra čiabuvių. Lietuviai yra vietinė tauta savo žemėje.
1.16 Rušių, kiekio, kokybės klasifikacija	Istatymai, reguliuojantys, kaip mediena prekybos ir transporto srityje klasifikuojama pagal rūšis, kiekį ir kokybę. Neteisinga medienos klasifikacija yra gerai žinomas metodas, siekiant sumažinti (išvengti) mokesčius ir rinkliavas. Turėtų būti nustatyta rizikos riba, kada žaliava ar produktas turėtų būti laikomas nelegaliu dėl neteisingai identifikuotos rūšies, kiekio ir kokybės. Tai gali apimti atvejus, kai šis klaidingas klasifikavimas atliekamas siekiant išvengti rinkliavų arba mokesčių mokėjimo arba, kai draudimai prekiauti produktais ir rūšimis yra nustatyti regiono, šalies ar tarptautiniu mastu. Su šia problema dažniausiai susiduriama šalyse, kur aukštas korupcijos suvokimo indeksas yra <50.	<ul style="list-style-type: none"> • Miškų įstatymas (LRS, 1994-11-22, Nr. I-671) • Nacionalinė miškų ūkio sektoriaus plėtros programa (Vyriausybės nutarimas, 2012-05-23, Nr. 569) • Apvaliosios medienos bei nenukirsto miško matavimo ir tūrio nustatymo taisyklės (Aplinkos ministro įsakymas, 2010-09-10, Nr. D1-747) • Nenukirsto valstybinio miško skyrimo ir pardavimo taisyklės (Vyriausybės nutarimas, 2001-10-31, Nr. 1286) • Prekybos valstybiniuose miškuose pagaminta žaliavine mediena ir miško kirtimo liekanomis tvarkos aprašas (Vyriausybės nutarimas, 2017-11-30, Nr. 972) • Apvaliosios medienos klasifikavimo ir ženklavimo taisyklės (Aplinkos ministro įsakymas, 2001-07-05, Nr. 358) • Apvaliosios medienos apskaitos tvarkos aprašas (Aplinkos ministro įsakymas, 2007-12-12, Nr. D1-672) 	<p>Pagal Miškų įstatymą Aplinkos ministerija yra atsakinga už teisės aktus ir taisykles, susijusias su apvaliosios medienos kokybės ir kiekio klasifikavimu bei matavimu. Aplinkos ministro patvirtinti teisės aktai yra pateikti informacijos šaltiniuose.</p> <p>Apvaliosios medienos, nenukirsto miško matavimo ir tūrio nustatymo taisyklėse nurodoma, kaip skirtingų medienos produktų (apvaliosios medienos, nukirstos medienos, komercinės medienos ir t.t.) kiekis turi būti apskaičiuojamas bei pateikiamas raštų tūrio skaičiavimo lentelėse, o taip pat ir kitos medienos kiekio skaičiavimo formulės.</p> <p>Nenukirsto valstybinio miško skyrimo ir pardavimo taisyklėse nustatoma, kaip mediena turi būti pardavinėjama nenukirstu mišku bei pateikiamos taisyklės dėl medienos pardavimo nenukirstu mišku tvarkos. Taisyklėse nustatomos skaidrios valstybinio miško pardavimo nuostatos.</p> <p>Apvaliosios medienos apskaitos</p>	Rizika nereikšminga

Reikalavimai	Nurodymai	Informacijos šaltiniai	Analizė	Rizikos vertinimas
			<p>tvarkos aprašas nustato apvaliosios medienos priėmimą, perdavimą, perklasifikavimą bei judėjimo fiksavimą apskaitoje ir yra privalomas Valstybės įmonei miškų urėdijai, nacionalinių parkų direkcijoms bei kitiems valstybinių miškų valdytojams (patikėtiniams). Šį tvarkos aprašą gali taikyti kiti juridiniai ir fiziniai asmenys, gaminantys ir parduodantys medieną.</p> <p>Lietuvoje veikia „Lietuvos nepriklausomų medienos matuotojų asociacija“ kurios veiklą reglamentuoja Miškų įstatymas. Asociacija teikia apvaliosios medienos, smulkinto biokuro ir stataus miško matavimo paslaugas. Ginčų tarp pirkėjo ir pardavėjo dėl medienos rūšių, kiekių ir kokybės atvejai dažnai sprendžiami tarpininkaujant asociacijai.</p> <p>„Transparency International“ Lietuvos korupcijos suvokimo indeksas 2018 m. buvo 59 (>50), todėl korupcija nėra laikoma esminiu veiksniumi, darančiu neigiamą įtaką rūšių, kiekių ir kokybės klasifikacijai Lietuvoje.</p>	

Reikalavimai	Nurodymai	Informacijos šaltiniai	Analizė	Rizikos vertinimas
<p>1.17 Prekyba ir transportas</p>	<p>Turi būti gauti visi reikalingi prekybos ir transportavimo leidimai. Šie dokumentai apima teisiškai reikalaujamus išvežimo leidimus, važtaraščius ir kitus dokumentus, leidžiančius išvežti medieną iš kirtavietės.</p> <p>Šalyse, kuriose korupcijos lygis aukštas, šie dokumentai, paprastai, klasuojami arba gaunami duodant kyšius.</p> <p>Nelegalaus miško kirtimo atvejais pervežimo dokumentai iš kitų vietų, išskyrus kirtavietes, gali būti pateikti kaip netikras legalaus kirtimo įrodymas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Apvaliosios medienos apskaitos tvarkos aprašas (Aplinkos ministro įsakymas, 2007-12-12, Nr. D1-672) • Apvaliosios medienos gabenimo tvarkos aprašas (Aplinkos ministro įsakymas, 2014-10-09, Nr. D1-823) • Prekybos valstybiniuose miškuose pagaminta žaliavine mediena ir miško kirtimo liekanomis tvarkos aprašas (Vyriausybės nutarimas 2017-11-30, Nr. 972) • Dėl savavališkai iškirstų medžių ir krūmų, augusių miško žemėje, ir pagamintos apvalios medienos ištraukimo arba išvežimo tvarkos (Aplinkos ministro įsakymas, 2002-05-13, Nr. 237) 	<p>Mediena turi būti parduodama pagal Apvaliosios medienos prekybos taisyklėse aprašomą aukciono sistemą. Su aukciono laimėtoju pasirašomos ilgalaikės arba pusmečio sutartys. Išsami aukcionų rengimo tvarka aprašoma minėtose taisyklėse.</p> <p>Apvaliosios medienos apskaitos tvarkos apraše yra nustatyta apvaliosios medienos priėmimo (reikalingi dokumentai ir duomenys), dokumentais pagrįstos medienos atsekamumo sistemos, reikalingų dokumentų pildymo tvarka</p> <p>Apvaliosios medienos gabenimo tvarkos apraše yra pateikta apvaliosios medienos gabenimo, pagamintos VĮ miškų urėdijos patikėjimo teise valdomuose miškuose tvarka. Medieną gabenantis asmuo privalo turėti: važtaraštį; medienos perdavimo-priėmimo aktą ir važtaraštį, užpildytą vadovaujantis Lietuvos Respublikos kelių transporto kodekso 29 straipsniu, jei medieną gabena juridinis asmuo, išskyrus VĮ miškų urėdiją; medienos perdavimo-priėmimo aktą ir medienos gabenimo lapą. Kai gabenama apvalioji mediena, pagaminta pagal nenukirsto valstybinio miško pardavimo sutartis, medieną gabenantis asmuo privalo turėti nenukirsto valstybinio miško pardavimo sutartį su nurodytais</p>	<p>Rizika nereikšminga</p>

Reikalavimai	Nurodymai	Informacijos šaltiniai	Analizė	Rizikos vertinimas
			<p>medienos išvežimo duomenimis. Kai gabenama apvalioji mediena, pagaminta kituose, ne VĮ miškų urėdijos patikėjimo teise vaidomuose, miškuose ar privačiuose miškuose, medieną gabenantys juridiniai asmenys privalo turėti važtaraščius. Asmuo, gabenantis medieną pagamintą jam nuosavybės teise priklausančiame miške, privalo turėti medienos pervežimo lapą, dokumentą, įrodantį jo tapatybę, kirtimo leidimą (jei reikia), miško nuosavybės dokumentą (kai kirtimo leidimas nereikalingas ir perveža savininkas) arba dokumentą, įrodantį teisėtą medienos nuosavybę (sutartį ir t. t.) (kai perveža rangovas). Pervežimo lape privaloma nurodyti informaciją, duomenis bei apie kitų dokumentų pateikimą yra aprašyti minėtame tvarkos apraše. Teisės aktai išsamiai reglamentuoja dokumentus, susijusius su medienos pervežimu ir prekyba, konkrečia medžiaga ir kilme. Apvaliosios medienos, pagamintos miškuose, gabenimo tvarkos laikymosi kontrolę vykdo valstybiniai miškų pareigūnai ir kitų įgaliotų institucijų pareigūnai.</p> <p>Aplinkos apsaugos departamentas kontroliuoja teisės aktuose nustatytus reikalavimus prekybai ir transportui įgyvendinimą. Jei miškuose randama neteisėtai nukirstos medienos, minėta</p>	

Reikalavimai	Nurodymai	Informacijos šaltiniai	Analizė	Rizikos vertinimas
			<p>institucija privalo išduoti transportavimo leidimą. Tokio pervežimo tvarka yra nustatoma Savavališkai iškirstų medžių ir krūmų, augusių miško žemėje, ir pagamintos apvalios medienos ištraukimo arba išvežimo tvarkoje.</p> <p>Savavališkų kirtimų statistinius duomenis galima rasti 1.4 rodiklio (leidimai kirsti mišką) skyriuje. Kyšininkavimas tarp asmenų, atsakingų už miško kirtimo leidimų ar pervežimo dokumentų išdavimą, taip pat suklastotų dokumentų rengimą ir teikimą gali būti problema, tačiau specializuotų statistinių duomenų apie tokias neteisėtas veikas nėra.</p> <p>Lietuvoje teisės normos reglamentuoja visus prekybos ir transporto leidimus. Be to „Transparency International“ Lietuvos korupcijos suvokimo indeksas 2018 m. buvo 59 (>50), taigi korupcija nėra laikoma esminiu veiksniu, darančiu neigiamą įtaką medienos prekybai ir transportavimui Lietuvoje.</p>	

Reikalavimai	Nurodymai	Informacijos šaltiniai	Analizė	Rizikos vertinimas
<p>1.18 Tikslinė prekyba ir sandorių kainodara</p>	<p>Tikslinę prekybą reguliuojantys įstatymai. Tikslinė prekyba su susijusiomis bendrovėmis, įsteigtomis mokesčių lengvatas taikančiose vietose su dirbtinėmis sandorių kainomis – tai gerai žinomas būdas išvengti teisėtai nustatytų mokesčių ir rinkliavų mokėjimo miškus kertančiai šaliai. Tai laikoma svarbiu lėšų generatoriumi, kuriuo skatinamas miško tarnybų ir darbuotojų, susijusių su miško kirtimais, kyšininkavimas.</p> <p>Daugelis šalių išleido įstatymus, apimančius sandorių kainodarą ir tikslinę prekybą. Reikėtų atkreipti dėmesį, kad čia gali būti įtraukta tik sandorių kainodara ir tikslinė prekyba, nes jos yra teisiškai draudžiamos šalyje.</p> <p>Kai produktai parduodami išvežant iš šalies už kainą, kuri žymiai mažesnė už rinkos vertę, o paskui parduodami kitai tiekimo grandžiai už rinkos kainas, tai, paprastai, yra aiškus mokesčių vengimo veiksnys. Paprastai, produktai nėra fiziškai perkeltami į prekybos bendrovę.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sandorių kainodara (Finansų ministro įsakymas, 2004-04-09, Nr. 1K-123,). • Plonos kapitalizacijos taisyklės (Vyriausybės nutarimas, 2003-12-09, Nr. 1575) • Prašymo pritari būti būsimojo kontroliuojamojo sandorio kainodaros principams taisyklės (Valstybinės mokesčių inspekcijos įsakymas, 2011-10-21, Nr. VA-106) • Ataskaitos apie kontroliuojamuosius ir kontroliuojančius vienetus bei asmenis FR0438 formos ir jos užpildymo taisyklės (Valstybinės mokesčių inspekcijos įsakymas, 2004-09-22, Nr. VA-165) • Asociuotų asmenų tarpusavio sandorių arba ūkinių operacijų ataskaitos FR0528 formos ir jos užpildymo taisyklių patvirtinimas (Valstybinės mokesčių inspekcijos įsakymas, 2005-03-22, Nr. VA-27) • Pelno mokesčio įstatymas (LRS, 2001-12-20, IX-675) • Tikslinių teritorijų sąrašas (Finansų ministro įsakymas, 2001-12-22, Nr. 344) • Nepriklausomas audito, mokesčių ir konsultavimo paslaugas teikiančių įmonių tinklas: http://www.kpmg.com/Globall/en/issuesAn 	<p>Tikslinę prekybą Lietuvoje reguliuoja Pelno mokesčio įstatymas. Tikslinė prekyba Lietuvoje draudžiama, tačiau Lietuvos finansų ministras patvirtino fikslinių teritorijų sąrašą. Pagal įstatymus, fikslinėse teritorijose registruotoms bendrovėms yra taikoma skirtinga apmokestinimo tvarka.</p> <p>Sandorių kainodaros (toliau - SK) taisyklės buvo patvirtintos ir integruotos į Lietuvos mokesčių sistemą 2004 m. Lietuvos SK taisyklėse nustatyti reikalavimai SK dokumentams daugiausia priklauso nuo Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos parengtų Sandorių kainodaros gairių daugiašalėms įmonėms ir mokesčių administratoriams. SK dokumentų reglamentai Europos Sąjungoje yra išdėstyti Europos Sąjungos Asociuotų įmonių sandorių kainodaros elgesio kodekse, patvirtintame Europos Sąjungos Tarybos.</p> <p>Vadovaujantis Lietuvos SK taisyklių XI skyriaus „Kontroliuojamų sandorių kainodaros dokumentavimo nuostatomis, kontroliuojamų sandorių dokumentavimo nuostatai privalomi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lietuvos vienetas, kurių pajamos mokesčiniu laikotarpiu, einančiu prieš mokesčtinį laikotarpį, kurio atliekamas kontroliuojamasis sandoris, viršijo 3 milijonus eurų; • Finansų įmonėms ir kredito 	<p>Rizikos vertinimas</p>

Reikalavimai	Nurodymai	Informacijos šaltiniai	Analizė	Rizikos vertinimas
		<ul style="list-style-type: none"> dlInsights/ArticlesPublications/Documents/gtps-2016/lithuania.pdf PwC Global: https://www.pwc.com/gx/en/services/tax/traditional/articles/publications/Documents/gtps-2016/lithuania.pdf https://www.pwc.com/gx/en/services/tax/traditional/articles/publications/Documents/gtps-2016/lithuania.pdf https://www.pwc.com/gx/en/services/tax/traditional/articles/publications/Documents/gtps-2016/lithuania.pdf 	<p>įstaigoms, kurių veiklą Lietuvoje reglamentuoja Lietuvos Respublikos finansų įstatų įstatymas;</p> <ul style="list-style-type: none"> Draudimo įmonėms, kurių veiklą Lietuvoje reglamentuoja Lietuvos Respublikos draudimo įstatymas; Užsienio vienetams, vykdančiams veiklą Lietuvoje per nuolatinę buveinę, jeigu šių vienetų nuolatinė buveinei Lietuvoje priskiriamos pajamos mokesčiniu laikotarpiu,ėjusiu prieš mokesčinį laikotarpį, kuriuo atliekamas kontroliuojamasis sandoris, viršijo 3 milijonus eurų. <p>Subjektai, nepriklausantys reglamentams, susijusiems su privatomu SK dokumentų rengimu gali rengti arba nerengti SK dokumentų savo nuožiūra. Tačiau pagal Lietuvos pelno mokesčio įstatymą, visi subjektai turi būti pasirengę pagrįsti, kad kontroliuojami sandoriai atitinka „ištiesos rankos principą“.</p> <p>Teisėtarka, susijusi su tiksline prekyba ir sandorių kainodara yra labai griežtai reglamentuojama ir stebima Valstybinės mokesčių inspekcijos. Dėl šios priežasties nėra užtektinai pagrįstų duomenų, kad ši kategorijos dalis gali būti probleminė Lietuvoje.</p>	Rizikos vertinimas

Reikalavimai	Nurodymai	Informacijos šaltiniai	Analizė	Rizikos vertinimas
1.19 Muitinės reglamentai	Muitinės reglamentai, apimantys tokias sritis kaip eksporto/ importo licencijos, produktų klasifikacija (kodai, kiekiai, kokybė ir rūšys).	<ul style="list-style-type: none"> • Muitinės įstatymas (LRS, 2004-04-27, Nr. IX-2183) • ES Komisijos reglamentas dėl bendrojo muitų tarifo: <ul style="list-style-type: none"> • 2012 m. spalio 9 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentais (ES) nr. 927/2012, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamento (EEB) nr. 2658/87 dėl tarifų ir statistinės nomenklatūros bei dėl Bendrojo muitų tarifo I priedas • Lietuvos Respublikos integruoto tarifo LITAR duomenų bazė • Lietuvos Respublikos muitinės metinė ataskaita (2018 m.). 	Remiantis Lietuvos Respublikos muitinės metine ataskaita, medienos pramonė nėra paminėta tarp rizikingų verslo sektorių, susijusių su muitinės mokesčių mokejimo vengimu, netiksliu, ar klaidingu produktų klasifikavimu. Įprastai, Lietuvos Respublikos muitinė taiko griežtą muitinės kontrolę skirtinguose lygmenyse, įskaitant atsitiktinius produktų klasifikacijos patikrinimus, produkto vertės vertinimus ir produkto kilmės pagal šalį vertinimus. Lietuva laikosi produktų klasifikavimo pagal ES reglamentus reikalavimų.	Rizika nereikšminga
1.20 CITES	CITES (Nykstančių laukinės faunos ir floros rūšių tarptautinės prekybos konvencija, dar žinoma kaip Vašingtono konvencija) leidimai.	<ul style="list-style-type: none"> • Įstatymas dėl Nykstančių laukinės faunos ir floros rūšių tarptautinės prekybos konvencijos ratifikavimo (LRS, 2001-05-22, Nr. IX-337) • Lietuvos Respublikos Aplinkos ministro, Muitinės Departamento prie Finansų Ministerijos direktoriaus ir Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos muitinės departamento įsakymas "Dėl prekybos laukiniais gyvūnais taisyklių patvirtinimo" (Aplinkos ministro įsakymas 2002-12-21, Nr. 658/831/743) • Aplinkos apsaugos įstatymas (LRS, 2005-03-24, Nr. I-2223) • Laukinės augalijos įstatymas (LRS, 1999-06-15, Nr. VIII-1226) • Aplinkos ministro įsakymas dėl prekybos 	Pagrįstų faktų, kad reiktų šią kategorijos dalį priskirti reikšmingai rizikai, nėra CITES Lietuvos Respublikoje įsigaliojo 2002 m. kovo 9 d. Prekybos laukiniais gyvūnais taisyklės, kuriomis reglamentuojamas gyvūnų, jų dalių ar gaminių iš jų įvežimas į Lietuvos Respubliką bei išvežimas iš jos, parengtos vadovaujantis Nykstančių laukinės faunos ir floros rūšių tarptautinės prekybos konvencijos (CITES) reikalavimais, 1996 m. gruodžio 9 d. Tarybos Reglamento (EB) Nr. 338/97 dėl laukinės faunos ir floros rūšių apsaugos kontroliuojant jų prekybą bei 2001 m. rugpjūčio 30 d. Komisijos Reglamento (EB) Nr. 1808/2001, nustatančio išsamias laukinės faunos ir floros rūšių apsaugos kontroliuojant jų prekybą įgyvendinimo taisyklių nuostatas.	Rizika nereikšminga

Reikalavimai	Nurodymai	Informacijos šaltiniai	Analizė	Rizikos vertinimas
		<p>saugomų rūšių laukinius augalus ir grybais taisyklių patvirtinimo (LRS, 2006-05-25, Nr. D1-260)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lietuvos Respublikos muitinės metinė ataskaita (2018 m.) 	<p>Norint iveržti (išsivežti) gyvūnus ir augalus, jų dalis arba iš jų pagamintas prekes, reikia laikytis anksčiau paminėtuose reglamentuose nustatytos tvarkos ir turėti šiuose Reglamentuose nurodytus leidimus, pažymėjimus ir kitus dokumentus. Kiekvieną kartą pervežant gyvūnus ir augalus, jų dalis ar iš jų pagamintas prekes reikia pateikti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro išduotą atskirą leidimą. Įvežant į Lietuvą/išvežant iš Lietuvos į trečias šalis gyvūnus ir augalus, jų dalis arba iš jų pagamintus produktus, muitinės formalumus tvarkyti leidžiama tik pateikus reikalingus leidimus.</p> <p>Remiantis Lietuvos Respublikos muitinės ataskaita 2018 m. nurodė devynis atvejus kai prekės buvo konfiskuotos dėl CITES reikalavimų pažeidimo.</p> <p>CITES medžių rūšys Lietuvoje neauga.</p>	

Atliekant rizikos vertinimą taip pat buvo atsižvelgta į ginkluotų konfliktų masto svarbą medienos ruošos valstybėje – Lietuvoje bei Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos ir Europos Sąjungos Tarybos nustatytos sankcijos dėl medienos importo ir eksporto. Kadangi Lietuvoje nevyksta ginkluoti konfliktai bei nėra jokių sankcijų iš Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos ir Europos Sąjungos Tarybos dėl medienos importo ir eksporto, todėl rizikos šiose kategorijose nėra.

Urėdijos parengtas

**LegalSource rizikos
mažinimo priemonių
planas**

1. Nustatytų rizikų sąrašas

VĮ Valstybinių miškų urėdijos Biržų regioninio padalinio (toliau – Padalinio) rizikos vertinime dėl teisės aktų pažeidimo medienos ruošos ir prekybos metu nustatyta reikšminga rizika šiam rodikliui:

1.11. Darbuotojų sauga ir sveikata

Reikšminga rizika nustatyta miškininkystės sektoriuje, vykdant miškų kirtimus motopjūklų ir su kirtimu susijusius darbus.

Darbas mišką kertant medkirte laikomas saugiu, todėl rizika, susijusi su miško kirtimu medkirte, yra nereikšminga.

Įprasta Padalinio veikla, kuri nesusijusi su miško kirtimu, nėra laikoma pavojinga, todėl rizika yra nereikšminga.

1.1 Veiksmai, kurie bus įgyvendinami siekiant sumažinti nustatytą riziką

1.1.1 Rangovų, vykdančių miško kirtimo darbus motopjūklais (įskaitant krūmapjoves) kontrolė:

A) Pasirašant sutartis su rangovais miškui kirsti ir su kirtimu susijusiems darbams atlikti, sutartyse turi būti nurodyta, kad rangovinė įmonė privalo ir sutinka darbe taikyti visas įmanomas priemones darbuotojų saugai ir sveikatai užtikrinti;

B) Sudarant sutartis su rangovais Padaliniui turi būti pateiktas sąrašas darbuotojų, kurie dirbs miško kirtimo ir su kirtimu susijusius darbus. Padalinys turi reikalauti darbuotojų kvalifikaciją patvirtinančių dokumentų kopijų. Jeigu po sutarties sudarymo rangovinėje įmonėje įdarbinami nauji darbuotojai, kurie atliks miško kirtimo ir su juo susijusius darbus, rangovinė įmonė turi informuoti Padalinį apie naujus darbuotojus ir pateikti jų kvalifikaciją patvirtinančių dokumentų kopijas. Jeigu Padalinys apie naujus darbuotojus rangovinėje įmonėje nebuvo informuotas, tokie darbuotojai negali dirbti miško kirtimo ir su juo susijusių darbų;

C) Rangovai, kurie miškui kirsti ir su juo susijusiems darbams atlikti naudoja subrangovų paslaugas, turi raštu apie tai informuoti Padalinį. Rangovas turi nurodyti darbo pradžios ir pabaigos datas bei vietas, kuriose dirbs subrangovinės įmonės. Reikalavimai, kurie yra taikomi rangovams, yra taikomi ir subrangovams lygiavertiškai, pavyzdžiui, darbų saugos reikalavimai, Padalinio informavimas apie miško darbininkus, jų kvalifikaciją ir kt.

Jei Padalinys nėra informuotas apie subrangovus, pastarieji negali dirbti miško kirtimo ir su juo susijusių darbų Padalinio miškuose;

D) Rangovinė įmonė, dirbanti Padalinio miškuose, turi būti patikrinta vieną kartą per ketvirtį. Tikrinimus turi vykdyti atsakingi Padalinio darbuotojai, siekiant įsitikinti, kad yra laikomasi darbų saugos bei kitų toliau tekste įvardintų reikalavimų:

a. Ar dėvimos asmens apsaugos priemonės (drabužiai su ryškios oranžinės ar geltonos spalvos elementais, apsauginis šalmas, veidą ir akis apsaugantis tinklelis ir (ar) skydelis, garsą izoliuojančios ausinės, apsauginės pirštinės, kelnės su apsauga nuo įpjovimo, batai su pirštus saugančiu metaliniu ar plastikiniu priekiu ir rantytais padais)?

b. Ar yra pirmosios medicininės pagalbos rinkinys darbo vietoje?

c. Ar dirbant laikomasi nustatytų saugių atstumų, jeigu biržėje dirba kiti pjovėjai (2,5 medžio aukščio atstumas tarp pjovėjų)?

d. Ar pjūklai yra techniškai tvarkingi: ar yra grandinės gaudytuvas ir ar gerai veikia grandinės stabdis, ar techniškai tvarkinga akseleratoriaus apsauga?

e. Ar pjaunant medį tinkamai paliekama užtūra, padedanti saugiai stiebą nuleisti pageidaujama kryptimi?

f. Ar biržėje nėra įstrigusių medžių, jei tokių yra, ar pavojinga jų galimo kritimo zona apjuosta gerai matoma STOP juosta?

g. Ar miško kirtėjai turi galiojančius kvalifikaciją patvirtinančius dokumentus?

h. Ar yra pastatyti įspėjamieji ženklai prie kelių į kertamas biržes?

i. Ar yra STOP juosta, skirta aptverti įstrigusiems medžiams darbo vietoje?

j. Ar darbus vykdo rangovinė įmonė, tiesiogiai sudariusi sutartį su Padaliniu, ar subrangovinė įmonė, neturinti tiesioginės sutarties su Padaliniu?

k. Ar Padaliniui yra pranešta apie visus biržėje dirbančius darbininkus (žr. punktą 1.1.1. B)?

Po kiekvieno patikrinimo surašomas aktas, kuriame nurodoma, kokie darbų saugos reikalavimai buvo vertinti bei nurodomi pastebėjimai. Nustačius neatitiktis darbų saugos ir kitiems reikalavimams, siekiant išvengti nelaimingų atsitikimų, darbai turi būti stabdomi iki tol, kol bus pašalintos neatitiktys.

E) Padalinys 1 kartą per metus turi išanalizuoti darbų saugos patikrinimo aktus, surašytus per paskutinius 12 mėnesių bei turi parengti santrauką nustatytų neatitikčių, susijusių su darbų saugos reikalavimų nesilaikymu. Išanalizavus dažniausiai pasitaikančius pažeidimus, Padalinys turi išsiaiškinti neatitikčių atsiradimo priežastis bei imtis priemonių, kad jos nepasikartotų.

F) Padalinys turi registruoti įvykusius nelaimingus atsitikimus, susijusius su miško kirtimu. Visais atvejais turi būti išanalizuotos nelaimingo atsitikimo priežastys bei taikomos atitinkamos priemonės, kad jos nepasikartotų. Tai gali būti papildomas darbuotojų informavimas, mokymai, didesnis tikrinimų skaičius darbo vietoje bei kitos prevencinės priemonės.

1.1.2 Padalinio darbininkų, vykdančių miško kirtimo darbus motopjūklų (įskaitant krūmapjoves), kontrolė:

A) Padalinys turi užtikrinti, kad darbuotojams, atliekant miško kirtimo ir su juo susijusius darbus, būtų suteikta atitinkama kvalifikacija bei tai patvirtinantys galiojantys dokumentai.

B) Darbuotojai turi būti supažindinti su saugaus darbo instrukcijomis, miško darbų saugos taisyklėmis ir kitais saugą ir sveikatą darbe reguliuojančiais reikalavimais. Tai patvirtinantys dokumentai turi būti saugomi.

C) Vieną kartą per pusmetį kiekviena Padalinio darbuotojų, dirbančių miško kirtimo ir su juo susijusius darbus, brigada ar pavienis darbininkas (kai tai leidžia miško darbų saugos taisyklės) turi būti patikrintas atsakingų Padalinio darbuotojų. Tai turi būti atlikta siekiant įsitikinti, kad yra laikomasi darbų saugos bei kitų toliau tekste įvardintų reikalavimų:

a. Ar dėvimos asmens apsaugos priemonės (drabužiai su ryškios oranžinės ar geltonos spalvos elementais, apsauginis šalmas, veidą ir akis apsaugantis tinklelis ir (ar) skydelis, garsą izoliuojančios ausinės, apsauginės pirštinės, kelnės su apsauga nuo įpjovimo, batai su pirštus saugančiu metaliniu ar plastikiniu priekiu ir rantytais padais)?

b. Ar yra pirmosios medicininės pagalbos rinkinys darbo vietoje?

c. Ar dirbant laikomasi nustatytų saugių atstumų, jeigu biržėje dirba kiti pjovėjai (2,5 medžio aukščio atstumas tarp pjovėjų)?

d. Ar pjūklai yra techniškai tvarkingi: ar yra grandinės gaudytuvas ir ar gerai veikia grandinės stabdis, ar techniškai tvarkinga akseleratoriaus apsauga?

e. Ar pjaunant medį tinkamai paliekama užtūra, padedanti saugiai stiebą nuleisti pageidaujama kryptimi?

f. Ar biržėje nėra įstrigusių medžių, jei tokie yra, ar pavojinga jų galimo kritimo zona apjuosta gerai matoma STOP juosta?

g. Ar yra pastatyti įspėjamieji ženklai prie kelių į kertamas biržes?

h. Ar yra STOP juosta, skirta aptverti įstrigusiems medžiams darbo vietoje?

Po kiekvieno patikrinimo surašomas aktas, kuriame nurodoma, kokie darbų saugos reikalavimai buvo vertinti bei nurodomi pastebėjimai. Nustačius neatitiktis darbų saugos ir kitiems reikalavimams, siekiant išvengti nelaimingų atsitikimų, darbai turi būti stabdomi iki tol, kol bus pašalintos neatitiktys.

D) Padalinys 1 kartą per metus turi išanalizuoti darbų saugos patikrinimo aktus, surašytus per paskutinius 12 mėnesių bei turi parengti santrauką nustatytų neatitikčių, susijusių su darbų saugos reikalavimų nesilaikymu. Išanalizavus dažniausiai pasitaikančius pažeidimus, Padalinys turi išsiaiškinti neatitikčių atsiradimo priežastis bei imtis priemonių, kad jos nepasikartotų.

E) Padalinys turi registruoti įvykusius nelaimingus atsitikimus, susijusius su miško kirtimu. Visais atvejais turi būti išanalizuotos nelaimingo atsitikimo priežastys bei taikomos atitinkamos priemonės kad jos nepasikartotų. Tai gali būti papildomas darbuotojų informavimas, mokymai, didesnis tikrinimų skaičius darbo vietoje bei kitos prevencinės priemonės.

2. Rizikos mažinimo veikslių įvykdymo terminai ir atsakingo (-ų) darbuotojo (-ų) paskyrimas nustatytos (-ų) rizikos (-ų) mažinimo veiksliams atlikti

Veiksmai rizikai mažinti (žr. 1.1 poskyrį)	Rizikos mažinimo veikslių įvykdymo terminai	Atsakingas darbuotojas
1.1.1 A)	Kiekvieną kartą pasirašant naujas medienos ruošos paslaugų teikimo sutartis	Medienos ruošos ir prekybos vadovas

1.1.1 B)	Kiekvieną kartą pasirašant naujas medienos ruošos paslaugų teikimo sutartis, taip pat kas pusmetį atnaujinant įmonių kvalifikuotų darbuotojų sąrašus	Medienos ruošos ir prekybos vadovas
1.1.1 C)	Prieš kiekvienos biržės kirtimo pradžią	Medienos ruošos ir prekybos vadovas
1.1.1 D)	Ne rečiau kaip vieną kartą per ketvirtį	Darbo saugos specialistas
1.1.1 E)	Analizuojami praėję kalendoriniai metai ir analizės išvados pateikiamos iki sekančių metų vasario 1 d.	Medienos ruošos ir prekybos vadovas
1.1.1 F)	Nuolat gavus pranešimą apie nelaimingą atsitikimą per 10 d.d.	Darbo saugos specialistas
1.1.2 A)	Prieš priimant darbuotoją į darbą arba keičiant darbuotojo darbo pobūdį, kuris reikalauja specialios kvalifikacijos	Darbo saugos specialistas
1.1.2 B)	Periodiškai pagal galiojančių teisės aktų reikalavimus	Darbo saugos specialistas
1.1.2 C)	Ne rečiau kaip vieną kartą per pusmetį, kai padalinio darbininkai atlieka miško kirtimo darbus naudodami motopjūklus, krūmapjoves	Darbo saugos specialistas, girininkijų specialistai
1.1.2 D)	Analizuojami praėję kalendoriniai metai ir analizės išvados pateikiamos iki sekančių metų vasario 1 d.	Darbo saugos specialistas
1.1.2 E)	Nuolat pagal galiojančių teisės aktų reikalavimus	Darbo saugos specialistas

3. Papildoma informacija ar tolesni veiksmai, jeigu reikia

Nustačius naujas rizikas, susijusias su galimu teisės aktų pažeidimu miško kirtimo, medienos ruošos ir prekybos metu, šis rizikos mažinimo priemonių planas turi būti peržiūrėtas ir atnaujintas. Tai turi būti atlikta siekiant užtikrinti, kad parengtos priemonės efektyviai mažintų esančias rizikas. Būtina pažymėti, kad kilus poreikiui (veiklos pokyčiai, neaktualūs reikalavimai ir pan.), rizikos mažinimo priemonės gali būti atnaujintos, jų turinį papildant ar išbraukiant dalį neaktualios informacijos.